

Unga mödrars vardag och berättelser

- Berättelser från en dokumentärserie om unga mödrar

Av Hanna Thordin och Mikaela Åkesson

LUNDS UNIVERSITET
Socialhögskolan

Kandidatuppsats (SOPA63)
Ht 12

Handledare: Anders Olsson

Abstract

Author: Hanna Thordin and Mikaela Åkesson

Title: Unga mödrars vardag och berättelser – Berättelser från en dokumentärserie om unga mödrar

Supervisor: Anders Olsson

Pregnant teenagers and teens having children belong to a group that is marginalized by society in western countries today. The aim of this study was to research how teen mothers experience motherhood and the effects it has brought with it as well as research how teen mothers cope with the stigmatization that surround them due to their choice of having a child at a young age. Also to explore the importance of social capital in order to handle the hardships life as a teen mother brings. We have analyzed the life stories, as they are presented in a Danish documentary series, of eight young mothers. We found that the mothers are well aware of the stigma that surround their situation and they are working hard to prove the prejudices wrong. We also found that social capital is important in order for the mothers to handle the struggles of everyday-life.

Keywords: Teen mothers, teenage pregnancy, stigma, social capital

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	5
1.1 Problemformulering.....	5
1.2 Syfte och frågeställningar.....	6
1.3 Tidigare forskning.....	6
1.3.1 Tankar och föreställningar kring det unga föräldraskapet.....	6
1.3.2 Unga mödrar är ett socialt problem.....	7
1.3.3 Unga mödrar i Danmark och Sverige.....	8
1.3.4 Unga mödrars egna upplevelser.....	9
1.3.5 Vilken funktion vill vi att vår studie ska fylla?.....	10
1.3.6 Hur har dokumentärserier använts i tidigare studier?.....	10
2. Metod.....	11
2.1 Metodval.....	11
2.2 Narrativ metod.....	12
2.2.1 Vad är en livsberättelse?.....	12
2.2.2 Att använda narrativ metod.....	13
2.2.3 Att använda sig av en dokumentärserie.....	13
2.3 Urval.....	14
2.3.1 Mödrarna.....	15
2.4 Tillförlitlighet.....	16
2.5 Genomförande och arbetsfördelning.....	17
2.6 Etiska överväganden.....	18
3. Teori.....	18
3.1 Stigma.....	18
3.2 Kapitalteori.....	19
4. Empiri och analys.....	21
4.1 Anpassning till moderskap.....	22
4.2 Att leva som tonårsmamma.....	25
4.3 En kontakt med socialtjänsten.....	29
4.4 Psykiskt mående och socialt nätverk.....	32
4.5 Vikten av att ha en sysselsättning.....	36
4.6 Drömmen om kärnfamiljen.....	39
5. Sammanfattning av analysresultatet.....	43
6. Diskussion.....	44

6. Referenser 46

1. Inledning

Idag är stigmatiseringen kring unga mödrar vanligt förekommande. Vårt intresse för ämnet bygger på att fördomarna mot unga mödrar är vedertagna och att ifrågasättandet kring föreställningarna inte är så stort som de är kring andra samhällsbrytande normer idag. Idag finns det många tv-serier som syftar till att spegla livet och utmaningarna som man som ung mamma möter. Serierna tycks vara väldigt populära då man på olika forum på internet kan läsa om de olika programmen och mödrarna som deltar i dem. Många verkar bygga stora delar av sin bild av unga mödrar baserat på programmen. Av denna anledning tycker vi att det är intressant att studera hur de unga mödrarnas berättelser i en av dessa serier ser ut.

1.1 Problemformulering

Fördomarna är många mot unga mödrar. Med alla de fördomar som finns kring unga mödrar är det lätt att fokusera på dessa uppfattningar och se unga mödrar som en homogen grupp som behöver stöd och hjälp för att klara sig. Detta kan resultera i att man i många fall glömmer bort hur de unga mödrarna själv uppfattar sitt moderskap och sin livssituation och att man glömmer att se de unga mödrarna som egna individer. De unga mödrarna är individer och de har alla olika faktorer i sin personlighet och i sin omgivning som påverkar dem i deras sätt att vara i och hantera moderskapet. Vissa klarar av den stora uppgiften som ett tidigt moderskap innebär lättare än andra.

Tonåren är för många en turbulent period där man lär känna sig själv på ett nytt sätt och utvecklas mot en vuxen individ. Att under denna viktiga och i många fall tuffa perioden i livet samtidigt bli mamma är en stor omställning och förändring att ta hänsyn till. Macvarish (2010) skriver att åldern hos den unga modern idag är mer betydande än hennes civil- och relationsstatus. Macvarish menar att detta indikerar att bekymret kring unga mödrar inte endast är fokuserat på det ekonomiska ansvar som den unga mamman får utan bekymret har även fokus på tonåringars förmåga att vara adekvata föräldrar som kan tillgodose sina barns fysiska och emotionella behov. Utöver att hantera moderskapet och dess ansvar tvingas unga mödrar i många situationer hantera den stigmatisering som de ofta utsätts för på grund av deras val att bli ung förälder. Macvarish (*ibid.*) menar att tänkandet kring tonårsmoderskapet har förändrats och handlar nu till största del om skada för barnet och innebär en ökad

problematisering av den unga modern som förälder. Detta har därmed expanderat "problemet" till att inkludera alla tonårsmödrar och alla de barn som föds av de unga mödrarna.

Då det finns flera tv-program som idag visar hur unga mödrars vardag och liv ser ut kan man genom att se programmen få nya föreställningar om hur livet ter sig för dem och deras barn. Hur ser stigmatiseringen ut för mödrarna och hur hanterar man detta? Vilka resurser i sin omgivning och vardag finns det för de olika mödrarna i dessa serier och hur använder de sig av sina resurser?

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med vår studie är att undersöka hur unga mödrar i en dansk dokumentärserie själva upplever moderskapet och de förändringar som det har medfört samt undersöka hur olika resurser påverkar deras livssituation. För att kunna undersöka nämnda ämnen har vi utgått från följande frågeställningar:

- Hur kan olika resurser i en ung moders omgivning påverka henne i sitt föräldraskap, utifrån det som förmedlas i dokumentärserien?
- Hur kan moderskapet påverkas av stigmatiseringen kring unga mödrar, utifrån de berättelser som presenteras i dokumentärserien?

1.3 Tidigare forskning

Tidigare forskning har haft olika fokus och utgångspunkter. För att göra den tidigare forskningen överskådlig har vi valt att dela upp och presentera forskningen utifrån olika teman som står för de områden som forskare och tidigare forskning fokuserat på och lagt vikt vid. Den tidigare forskningen som vi presenterar här visar både mångfalden i forskningen, vad som är forskat kring och var forskningen är bristfällig eller saknas.

1.3.1 Tankar och föreställningar kring det unga föräldraskapet

Enligt Herrman och Waterhouse (2010) finns föreställningar bland ungdomar utan barn kring varför unga mödrar väljer att få barn. Föreställningarna är bland annat att den unga modern väljer att få barn för att bibehålla relationen till partnern, för att ha någon att älska och ta hand

om eller för att få uppmärksamhet från andra. Herrman och Waterhouse (2010) menar att inställningen kan påverkas av ungdomars föreställningar kring reaktioner hos den egna familjen och jämnåriga vid ett eventuellt tillkännagivande om graviditet. Vidare menar Herrman och Waterhouse att risken för social stigmatisering kan vara en potentiell bakomliggande faktor för ungdomarnas negativa inställning. Herrman och Waterhouse (2010) menar det finns föreställningar kring att det unga föräldraskapet innebär en förlust av tonårsupplevelsen. Det finns även föreställningar om att det skulle innebära att planerna på en framtida karriär påverkas negativt vilket leder till att tonåringar som får barn hindras i sin strävan efter fortsatt utbildning, arbete och karriär.

Johansson (2009) skriver om familjelivet och vilka föreställningar som finns kring kärnfamiljen och andra familjekonstellationer. Om man är annorlunda än kärnfamiljen är detta något som sticker ut från normen och den vanligt förekommande bilden av hur en familj ska se ut. Denna definition av familjen är något som kan påverka unga föräldrar. Enligt Wissö (2012) är idealbilden av familjen fortfarande är kärnfamiljen trots att det idag förekommer många olika familjekonstellationer.

1.3.2 Unga mödrar är ett socialt problem

Rolfe (2008) skriver att moderskapet är konstruerat på ett sätt som gör det problematiskt för dem som inte får barn vid "rätt" tidpunkt i livet eller under "rätt" omständigheter.

Tonårsmödrar marginaliseras därför i förhållande till föreställningar kring vad som är en bra mamma. Rolfe menar vidare att tonårsmödrar idag snarare ses som ett problem i sig än att de har ett problem.

Enligt Tryggvason et al. (2012) blir många ungdomar idag ifrågasatta gällande sitt val att få barn eftersom detta bryter mot samhällsnormerna. Att konstant ifrågasättas och nedvärderas kan upplevas som stressande och kan få betydelsen att man känner sig otillräcklig och att man börjar tvivla på sin egen förmåga. Det är med andra ord vanligt att unga mödrar möter ett ifrågasättande gällande deras förmåga att vara adekvata föräldrar.

Romagnoli och Wall (2012) skriver att unga mödrar känner sig stressade av de sociala förväntningar och stereotyper som de möter i sociala grupper som exempelvis föräldragrupper. Romagnoli och Wall menar att det i forskningen kring unga mödrar läggs stort fokus på deras barns utveckling och hälsa. Även stor vikt läggs kring de unga mödrarnas akademisk framgång samt hur det unga moderskapet hänger ihop med fattigdom.

Enligt Yardley (2008) ses tonårsmödrar ofta som en homogen grupp som avviker från moderskapsidealet. Den typiska gruppen av unga mödrar karaktäriseras av omogna, oansvariga, ensamstående, bidragsberoende och ses som opassande föräldrar. Att tonårsmödrar är stigmatiserade är något som är tydligt i tidigare forskning (Rolfe 2008; Tryggvason et al. 2012; Yardley 2008). Men det finns inte någon vidare forskning kring varför vissa tonårsmödrar är mer stigmatiserade än andra eller hur de unga mödrarna hanterar stigmat.

1.3.3 Unga mödrar i Danmark och Sverige

Wahn och Nissen (2008) skriver att Sverige har märkbart lägre siffror gällande tonårsgraviditeter, tonårsaborter och antalet tonåringar som föder barn än många andra västerländer. I Sverige är det ovanligt att tonåringar fullföljer graviditeten, Wahn och Nisse menar att det finns indikatorer som pekar på att de tonåringar som väljer att fullfölja graviditeten och föda barnet gör det för att bevisa att de kan klara det själva. Även om ungdomarna vill bevisa att de klarar det så står de inför en mängd hinder så som ökad risk för att nå lägre utbildningsnivå och bli beroende av ekonomiskt bidrag. Andra risker som Wahn och Nisse (*ibid.*) tar upp är en ökad risk för att bli ensamstående samt en ökad risk att få fler barn. Generellt sätt så har allmänhet och professionella gett tonårsmödrar och deras barn en social identitet som en riskgrupp i behov av övervakning och interventioner.

Christoffersen och Lausten (2009) skriver att Danmark har låga siffror gällande abort och orsaker till detta pekas mot effektiv information, fri tillgång till preventionsmedel och fri abort. De menar även att det finns en tendens till att unga väljer att inte fullfölja graviditet för att de inte nått den position i livet där de vill vara när de skaffar familj. Christoffersen och Lausten menar att det finns en signifikans i gällande ekonomi och social stigning för första-gångsmodern om hon är tonåring. Vidare jämför Christoffersen och Lausten tonårsmödrarnas bakgrund med de tonåringar som väljer att skjuta upp familjelivet i försök att identifiera riskfaktorer. Enligt Christoffersen och Lausten finns det en ökad risk för tonåringar som upplevt separation eller vårdats utanför hemmet. De menar även att det finns en ökad risk för ungt moderskap för dottern till tonårsmodern. Resultaten i denna studien visar även att de tonåringar som väljer att fullfölja graviditeten har nackdelar i flera aspekter av livet jämfört med de tonåringar som väljer abort. Christoffersen och Lausten (2009) menar att tonårsmödrar har en social nackdel jämfört med sina jämnåriga som inte väljer att föda barn. Mortensen et al. (2009) skriver att Danmark är en modell av den skandinaviska välfärdsstaten

med universalvälfärd. Danmark har enligt Mortensen et al. en rad olika förmåner och bidrag för sina medborgare. Dessa förmåner och bidrag blir tillgängliga för medborgarna vid till exempelvis arbetslöshet och fattigdom samt behov av sjukvård.

Vi anser att den danska välfärdsmodellen har likheter med den svenska. Vi i Sverige har till exempel A-kassa när vi blir arbetslösa. När vi inte har möjlighet att försörja oss själva finns möjlighet att få ekonomiskt bistånd från socialtjänsten.

1.3.4 Unga mödrars egna upplevelser

Det finns viss forskning där forskaren eller forskarna utgår ifrån unga mödrars egna upplevelser och berättelser (se exempelvis Rolfe 2008; Tryggvason et al. 2012; Yardley 2008). Den forskning som finns med utgångspunkt i unga mödrars egna upplevelser visar alltså att unga mödrar möter fördomar i sina dagliga liv och att de är väl medvetna om det stigma som finns kring deras livssituation (*ibid.*). Den bristfällighet som kan ses i forskningen med fokuspunkt i unga mödrars egna upplevelser är att det inte skapar en helhetssyn och det visar heller inte vad det är som är viktigt för unga mödrar och hur de hanterar sitt vardagliga liv med fördomar och stigmatisering. Både kvantitativa och kvalitativa studier har visat att det sociala kapitalet kan vara viktigt för att kunna klara en mängd personliga, emotionella och ekonomiska svårigheter (se exempelvis Hawkins 2010; McMahon et al. 2011).

Enligt Hawkins (2010) nämns ofta direkta och indirekta resurser inom nätverk när socialt kapital definieras. Dessa nätverk består av familj, vänner och grannskap. Socialt kapital uppfattas ofta som en positiv faktor i människors liv oavsett om det är en direkt eller indirekt resurs. Socialt stöd har olika funktioner. McMahon et al. (2011) och Mistry et al. (2007) menar att emotionellt stöd gör det möjligt att prata om sina känslor och det gör det även möjligt för människor att känna sig bekräftade. Det innebär att man har någon som man kan vända sig till för att få ett emotionellt stöd i sitt föräldraskap från dag till dag. Mistry et al. (2007) beskriver ett funktionellt stöd som att man har någon som man kan räkna med att se efter barnet om man behöver en paus. Motsvarande stöd kallar McMahon et al. (2011) istället för konkret stöd vilket innebär att materiell hjälp tillhandahålls, det handlar om hjälp, resurser och pengar. Vidare finns det även det som McMahon et al. kallar för informationsstöd vilket kan uttryckas i form av råd och kunskap.

Ett sätt att utöka sitt sociala nätverk för unga mödrar är genom att gå med i en mödragrupp. Mulcahy et al. (2010) skriver att mödragruppen ger möjlighet till att skapa socialt kapital,

skapa nätverk med tillgängliga resurser samt att mödragruppen kan ge emotionellt stöd.. Genom mödragruppen kan medlemmarna få möjligheter att forma ett socialt nätverk där mödrarna kan utnyttja resurser. Gardberg Morner (2003) menar att det finns fördelar med att vara två vuxna i en familj då man kan dela på dels utgifter men även dela ansvaret för barnen.

Enligt McMahon et al. (2011) har det sociala stödet länkats till bland annat ökat självförtroende och förbättring i skolan. Känsla av självvärde associeras med det sociala stödet från föräldrar, partner, bästa vänner, klasskamrater och lärare. McMahon et al. (2011) menar att det sociala stödet från familjen dessutom har länkats specifikt till den generella sociala kompetensen.

1.3.5 Vilken funktion vill vi att vår studie ska fylla?

Vår studie har utgångspunkt i unga mödrars egna upplevelser. Vi vill med vår studie bidra till att bristfälligheten i forskningen kring varför somliga unga mödrar klarar av att hantera stigmatiseringen och uppgiften att vara förälder medan somliga unga mödrar har större svårigheter med detta. Konsekvenserna med nuvarande tidigare forskning är att fokus på andras tankar och föreställningar kring det unga föräldraskapet enbart skildrar de stereotyper som finns gällande unga mödrar. Den forskning som fokuserar på att unga mödrar är ett socialt problem som behöver interventioner bidrar till att stigmatiseringen kring tonårsföräldrars livssituation kvarstår och i viss mån utökas. För att få en mer verklig bild av den problematik som tonårsföräldraskap medför krävs det att man i större utsträckning fokuserar på hur unga föräldrar själva upplever sin livssituation och det krävs även att man lägger vikt vid forskning kring hur olika faktorer påverkar föräldrarna i de utmaningar och situationer de står inför som följer av deras tidiga föräldraskap.

1.3.6 Hur har dokumentärserier använts i tidigare studier?

Då vi i denna studie använder oss av en dokumentärserie som källa för att få en förståelse för hur unga mödrar, så som de presenteras i serien, upplever sitt moderskap är det även viktigt att ta i beräkning hur forskare tidigare har bedrivit studier som haft dokumentärserier som källa.

Dokumentärserier och verklighetstelevisionsprogram är producerade och redigerade. Redigeringen av programmen kan röra sig om allt från redigerade sekvenser till användandet av tillbakablickar. Särskilda ämnen kan förstärkas i avsnitt eller få hela avsnitt tillägnade sig

och kan då även få uppmärksamhet i reklamen för serier. Något annat som också kan förekomma i programmen är användandet av berättarröster. Berättarrösten kan trots neutralt röstläge rättfärdiga ord och aktioner samt ge dem nya betydelser. Det är även vanligt att redigeringen innebär dramatisk musik och ljud. Televisionsprogram kan presentera ett problem på ett sätt där det endast finns ett botemedel. Programmen kan även ge intryck av att ett fenomen är vanligt förekommande trots att så inte är fallet i verkligheten. Fenomenet kan även framställas som mer farligt, riskabelt och dramatiskt än det är. Ett handlingsalternativ kan även framställas på ett särskilt sätt, så som att det är kul och lätt att göra på ett visst sätt medan det är smärtsamt och svårt att göra på ett annat sätt. Vidare både speglas och förstärks samhällets dominerande ideologier i media. Interventioner kan nämnas som naturliga och normala, vilket kan leda till att standardiserade procedurer inte ifrågasätts.

Verklighetssituationen som televisionsprogrammet ska spegla kan även lutas för att skapa ett lyckligt slut med varma känslor (McIlvenny 2011; Morris & McInerny 2010)

Dokumentärserier och verklighetsbaserade televisionsprogram har i tidigare studier (se exempelvis Marselis 2008; Morris & McInerny 2010) behandlats som intervjuer och dokument. De metoder som har använts har bland annat varit innehållsanalys och diskurs.

2. Metod

Vår undersökning bygger på en kvalitativ studie av en dokumentärserie. I detta metodavsnitt kommer vi redogöra för vårt metodval samt urval och vilken betydelse vårt metodval har för vår undersökning. Vi presenterar även de mödrar vars berättelser vi valt att använda.

2.1 Metodval

Vi har valt att göra en narrativ analys som är en kvalitativ metod. Bryman (2011) skriver att den kvalitativa metoden är tolkningsinriktad och fokuserar på att förstå sociala verkligheter för deltagarna i studien. Vår kvalitativa studie innebär att vi har sett en säsong av den danska dokumentärserien "Unga mödrar" som har visats på svenska kanal 5. Den säsong vi valde att se var den senaste, säsong 14 som består av 32 avsnitt om cirka 20 minuter per avsnitt.

Anledningen till att vi valde att göra en kvalitativ studie var för att få en mer fördjupad insikt och förståelse för hur livet som ung mamma kan vara. Vårt syfte med uppsatsen är att undersöka unga mödrars vardag och vilka resurser och utmaningar som finns i deras liv. För att kunna undersöka detta anser vi att det krävs en mer djupgående undersökningsmetod. Man kan få en mer nyanserad inblick i hur unga mödrar själva ser på sin situation genom att se och analysera program där de unga mödrarna deltar. Bryman (2011) skriver att den kvalitativa metoden är induktiv och detta innebar för vår del att vi utifrån vårt material kunde tolka och därmed få fram de unga mödrarnas uppfattning om sin situation. Vi har därför, utifrån vårt metodval, varit öppna för olika teorier som vi kunnat koppla till de berättelser och eventuella mönster som vi har kunnat tyda från materialet.

2.2 Narrativ metod

Narrativ metod handlar enligt Johansson (2005) om de metoder man använder för att samla in och analysera berättelser oavsett om det är en muntlig eller skriftlig berättelse. Narrativ metod är det verktyg vi har valt för att samla in och analysera vårt material som består av livsberättelser. De berättelser som vi analyserar i denna studie är muntliga i den bemärkelse att de unga mödrarna berättar om sina liv, sina tankar och sina känslor i dokumentärserien.

2.2.1 Vad är en livsberättelse?

Johansson (2005) menar att livsberättelsen utgörs av den berättelse eller de valda delar av sitt liv som en person berättar om. När man använder sig av livsberättelser i forskning undersöker man människors identitets- och meningsskapande utifrån olika perspektiv, aspekter eller teman. De teman vi utgått från när vi analyserar de unga mödrarnas livsberättelser är: Moderskap, kontakt med socialtjänst, psykiskt mående, sysselsättning och drömmen om kärnfamiljen. Våra teman har vi valt utifrån de mönster vi uppfattat i serien under tiden vi studerat den.

Johansson (2005) skriver att vi skapar mening och ordning i vårt vardagliga liv samt uttalar våra vardagserfarenheter genom berättelser. Berättelser synliggör även hur människor upplever sina subjektiva liv och berättelser gör det möjligt för oss att förstå andra människor. Vidare menar Johansson att kulturella berättelser ger oss modeller för hur vi ska leva våra liv. Det rör sig om till exempel hjältar eller moraliska berättelser om det "egna" folket. Det är viktigt att berättelserna ger en dröm om social förändring.

2.2.2 Att använda narrativ metod

Johansson (2005) skriver att det inte finns endast en sorts narrativ analys utan att det finns flera olika sorters modeller att använda sig av. Johansson tar upp fyra stycken olika modeller och menar att dessa inte sällan kombineras med varandra. Dessa modeller är helhetsperspektiv med fokus på innehåll, helhetsperspektiv med fokus på form, del-innehåll och del-form. Vi har valt att fokusera på det som benämns som del-innehåll vilket innebär att man definierar ett visst tema och för att lyfta fram detta tar man ut stycken eller citat som berör det tema som fokus ligger på. Johansson (*ibid.*) menar att denna typ av metod ofta används inom sociologisk forskning för att lyfta fram teman och mönster som rör sociala relationer, värderingar och normer. Denna metod har vi lagt stor fokus vid och har kombinerat denna med modellen som benämns som helhetsperspektiv med fokus på innehåll. Syftet med denna modell är att koncentrera sig på hela individens livsberättelse. I metoden kan man välja att fokusera på valda delar men delarna ska alltid relateras till helheten.

2.2.3 Att använda sig av en dokumentärserie

Vi har valt att se en säsong av en dokumentärserie som följer unga mödrar i deras vardag. I den dokumentärserie som vi har sett får man följa hur vardagen kan se ut för de unga mödrarna samtidigt som de får berätta vad de tycker, hur de känner och hur de upplever sin vardag och sitt liv som ung mamma. I serien får man följa olika mödrar som befinner sig i olika situationer och olika stadier i livet och man får en varierad bild av hur ett ungt moderskap kan se ut. Att vi gjort valet att se en serie har gjort att vi inte har kunnat välja vilka teman som vi vill lägga fokus på och vi har inte heller kunnat ställa frågor. En fördjupning i något som sägs av de unga mödrarna som vi kanske hade velat ha mer information om har inte heller varit ett alternativ. Fördelen med att inte ha möjligheten att fråga är att vi inte har haft fokus på något annat än vad mödrarna berättar i programmen. Vi har inte haft fokus på något tema innan materialet samlats in och vi har öppet kunnat leta efter mönster i de unga mödrarnas liv. Att välja att följa en serie istället för att göra intervjuer har också gett oss möjligheten att inte bara få lyssna på berättelser utan också kunnat se och följa med i vardagen. Att se serien har också gjort att vi fått följa mödrarna under en längre tidsperiod vilket gett oss utrymme att se mönster i deras livssituation som inte hade varit lika tydliga om vi hade haft en intervju.

Dokumentärserien är en tv-produktion och det är viktigt att vara medveten om att den redan är redigerad innan vi ser den. Detta innebär att redan innan vi gör vår tolkning på materialet är det någon som innan oss har valt ut det som de finner intressant och viktigt att lyfta fram. Precis som Johansson (2005) skriver kan redigeringen ha stor betydelse och en tv-kanal har själv makten att redigera och därmed få fram den berättelse de vill att tittarna ska se. Att programmet är redigerat gör att vi som tittare går miste om information som kan ha gjort att man tolkat eller uppfattat annorlunda.

2.3 Urval

Bryman (2011) skriver att kvalitativa forskare ofta använder sig av målinriktade eller målstyrda urval. Detta innebär att man väljer ut till exempel individer eller organisationer som har en direkt koppling till forskningsfrågorna. Denna typ av urval har vi använt oss av då vi har införskaffat vår empiri från en utvald säsong av en utvald dokumentärserie där unga mödrar deltar och själva får delge sina uppfattningar och berättelser. Vårt val av dokumentär till datainsamlingen speglar livet för unga mödrar i Danmark. Urvalet har först skett då producenterna av dokumentärserien valt ut unga mödrar i Danmark att följa. Bryman (*ibid.*) menar vidare att man i den kvalitativa forskningsmetoden oftast gör urval på mer än en nivå om man gör ett målstyrt urval. Vi har begränsat definitionen av unga mödrar till att i vår uppsats innebära att modern varit upp till 19 år när barnet fötts. Detta innebär att vi har valt bort någon ung mamma från dokumentärserien då hon varit över 19 år när hon fött sitt första barn. Anledningen till valet av avgränsningen är att man går ut gymnasiet det år man fyller 19 år om man studerat tillsammans med den årskull man är född i.

Detta innebär att de mödrar som vi har valt ut överlag inte har hunnit ta studenten från gymnasiet när de blir gravida eller när de föder sitt barn och om de har tagit studenten är det enligt normen i vårt samhälle dags att studera vidare eller skaffa sig ett jobb. Om man under skolgången eller strax därefter skaffar barn ökar risken för att skolan eller arbetslivet påverkas negativt och därmed ökar utanförskapet för en ung mamma. Vi har även valt att avgränsa oss vid denna ålder då mödrar under 20 år, enligt Rolfe (2008) är en grupp som utsätts för stigmatisering och marginalisering. Eftersom vi följt en dokumentärserie har vi inte kunnat styra över varken de unga mödrarnas ålder eller de ämnen som det fokuseras på i dokumentären. Vi har inte heller kunna styra över hur mycket av varje ung moders livsberättelse som skildrats. Detta har lett till att vi ytterligare valt bort någon mamma då hennes berättelse antingen visats för lite. Urvalet som skett av producenterna har även

påverkats av att de haft som mål att göra dokumentärserien intressant för tittarna. Vi måste därför reflektera kring och vara medvetna att urvalet och sättet berättelserna skildras på är påverkat av detta.

2.3.1 Mödrarna

Vi har valt ut åtta mödrar ur dokumentärserien som vi här väljer att kort presentera för att berätta vem mödrarna är och hur deras situation ser ut. Vi har också valt att här beskriva hur vi anser att mödrarna framställs av i dokumentärserien. Detta för att tydliggöra olikheterna som produktionen har fått fram genom att välja mödrar som representerar olika individer och dess olika förutsättningar.

Amanda Sisse, 19 år

Har sonen William som är 6 månader gammal. Pappan är inte närvarande i deras liv. Amanda Sisse framställs som en ensamstående mamma som kämpar med skolan och att få tiden att räcka till för att hinna umgås med sin son.

Camilla, 23 år

Camilla har sonen Oliver som är 6 år gammal samt Sebastian 2 år. Sönerna har inte samma pappa. Camilla presenteras som en ung mamma som under säsongen går igenom en tuff period i livet som präglas av skilsmässa och ekonomiska problem.

Camilla Sofia, 19 år

Camilla Sofia har sonen Liam, 2 år. Camilla är inte tillsammans med Liams pappa men sonen och pappan träffas regelbundet. Camilla Sofia presenteras som en ensamstående mamma (hon får pojkvän under säsongen) som utbildar sig och samtidigt lider av en psykisk åkomma som kan påverka henne i vardagen. Hon tycks inte ha några större problem med att försörja sig och sonen rent ekonomiskt.

Hannah, 19 år

Hannah var 16 år när hon fick sin dotter Cecilya. Hon har haft kontakt med socialtjänsten under hela dotterns levnadstid. Hannah har en mamma som är mycket sjuk och har en pojkvän som heter Maks. Paret träffades när de båda bodde på ett mödrahem tillsammans med sina respektive barn. Presentationen av Hannah ger bilden av att hon har det svårt ekonomiskt och att hon inte heller tidigare i livet haft tillgång till något större ekonomisk trygghet. Under

säsongen är hon beroende av bidrag. I någon period är hon arbetslös och går hemma och i vissa perioder går hon på någon form av utbildning.

Line, 20 år

Line har dottern Maria som är 4 år gammal och under säsongen föder hon sonen Martin. Line är ensamstående med sina två barn och studerar på distans. Presentationen av Line ger bilden av att hon är stark och väldigt driven. Hennes bakgrund verkar också ha varit trygg rent ekonomiskt.

Michela, 18 år

Michela lever tillsammans med pojkvännen och pappan till hennes dotter Smilla som är 4 månader gammal. Under säsongen så skiljs paret åt. Presentationen av Michela är att hon kommer från en mindre stad och att någon högre utbildning eller en väldigt god ekonomi inte är något större krav, även om hennes familj inte tycks ha några finansiella svårigheter.

Natasha Niktia, 20 år

Natasha Nikita har sonen Remi som fyller ett år under säsongen. Pappan till sonen bor i Turkiet och är inte närvarande i deras liv. Den unga mamman har haft en långvarig kontakt med socialtjänsten sedan sonen föddes. Natasha Nikita bakgrund presenteras som en aning rörig i vissa aspekter. Så som att barnets pappa är från och bor i Turkiet och därför inte har kontakt (eller önskar kontakt) med sonen. Även den unga mammans familjerelationer tyckts ha några svårigheter då hon under säsongen ”tar avstånd” från mamma och syskon genom att flytta till en annan stad.

Sös, 16 år

Föder dottern Silke under säsongen. Sös bor tillsammans med sin pojkvän och pappan till barnet. Den unga mamman presenteras som en tonårstjej som gått från att vara vilt och utåtagerande till att bli gravid och göra en väldigt stor förändring i sin livsstil.

2.4 Tillförlitlighet

Tillförlitlighet i samhällsvetenskaplig forskning innebär reliabilitet och validitet. Om en studie är reliabel innebär detta att den går att genomföra ytterligare en gång och då få samma resultat. Det innebär att det inte har funnits några slumpmässiga mätfel som påverkar

undersökningen och att undersökningen är upprepbar. Validitet innebär att man mäter det som man avsett att mäta (Bryman 2011; May 2011). Bryman (2011) menar att forskare har diskuterat betydelsen av begreppen reliabilitet och validitet när det gäller kvalitativ forskning. Bryman menar att den kvalitativa metoden är subjektiv och att forskarens uppfattningar påverkar resultaten. Det handlar om att den kvalitativa metoden innebär mycket tolkning av materialet och replikering (upprepbarhet) försvåras då det som forskaren väljer att inrikta sig på påverkar det som observeras och registreras. Bryman menar att det därför är av stor vikt att vara mycket öppen gällande transparensen för att kvalitativa studier ska bli tillförlitliga. Transparens innebär en öppenhet gällande hur man gör det, varför man gör det och hur man kommer fram till sina slutsatser.

Eftersom detta är en kvalitativ studie är det viktigt för oss att vara öppna och tydliga med hur vi kommer fram till våra slutsatser. Vi kommer även att så långt som möjligt redogöra för hur vi gått till väga och hur vi har tänkt i vårt arbete. På detta sätt kan vår studie vara tillförlitlig trots att vi inte kommer att uppnå full reliabilitet. Vi har begränsat oss till att utgå från de mödrar vars livsberättelser skildras i den dokumentärserie som vi valt att samla in vårt material från. Att vi endast fokuserar på dessa unga mödrar samt har ser till att det finns en transparens genom vårt arbete anser vi gör att denna studie blir valid.

2.5 Genomförande och arbetsfördelning

Vi samlade in vårt material genom att gemensamt titta på dokumentärserien. Efter varje avsnitt diskuterade och reflekterade vi tillsammans. Vi gjorde även anteckningar på det vi fann av vikt och intresse i varje avsnitt. Dessa anteckningar har vi haft som stöd genom hela arbetet. Vi kunnat gå tillbaka och se vad som hände, när det hände och snabbt kunnat kolla på avsnittet igen för att få en repetition av händelsen eller vad som sades. Anteckningarna har också underlättat för att åskådliggöra de mönster vi kunnat se i berättelserna från de unga mödrarna i dokumentärserien. Vi valde att skriva allting ihop, fördelen med detta arbetssätt är att vi har kunnat diskutera, reflektera och komma till nya insikter under tiden som vi skrivit uppsatsen. Arbetet har också blivit enhetligt eftersom vi skrivit det tillsammans. Sådant som vi delat upp gällande arbetsfördelning är små detaljer som att hämta böcker på bibliotek eller ibland att läsa in oss på litteratur. Nackdelen med att göra allt tillsammans är att det har tagit mycket tid.

2.6 Etiska överväganden

Enligt Vetenskapsrådet (1999) finns det fyra etiska krav som ska övervägas och reflekteras kring när man ska göra en studie. Det första kravet är informationskravet som innebär att deltagarna i studien ska få information om undersökningens syfte samt vilka moment som ingår. Det andra kravet är samtyckeskravet som betyder att deltagarna själv bestämmer över sin medverkan och om någon deltagare i undersökningen är minderårig måste man ha vårdnadshavarnas samtycke. Konfidentialitetskravet är det tredje kravet som syftar till att informationen som framkommer i undersökningen behandlas med största möjliga konfidentialitet och ingen obehörig ska kunna komma åt informationen. Nyttjandekravet är det sista kravet och innebär att uppgifterna som samlas in endast används till undersökningen. Då vi har använt oss av offentligt material, material som finns tillgängligt på internet, så har vi inte behövt något samtycke från någon av mödrarna i serien och vi har heller inte behövt informera någon av deltagarna om vår studie. Vi har ändå reflekterat kring att det är individers liv och berättelser vi utgår ifrån i vårt arbete och att vi därmed måste tänka på vikten av att visa respekt mot mödrarnas och deras barns integritet.

3. Teori

I detta avsnitt kommer vi göra en redogörelse för vårt val av teori som vi valt att använda oss av i analysen.

3.1 Stigma

Då tidigare forskning visar på en stigmatisering kring unga mödrar har vi valt att använda oss av det teoretiska begreppet stigma. Stigma handlar enligt Goffman (2011) om att man stämplas på grund av ett utanförskap som man får genom att sticka ut från normen. Stigma grundar sig i att det finns egenskaper som inte passar in i det mönster som vi skapat för hur olika individer bör vara. Vidare menar Goffman att stigma inte alltid måste vara något uppenbart normbyttande som syns direkt hos en människa utan alla människor är på något plan stigmatiserade. Detta innebär att alla, mer eller mindre, har varit stigmatiserade och att man istället kan fokusera på hur många varianter eller nivåer av stigma som en person har varit utsatt för. Goffman skriver också att normen av hur en person bör vara genererar avvikelser men också anpassning. En lösning på avvikande identitet kan vara att personen i fråga medvetet och aktivt väljer att avstå från normen och att skapa en gemenskap till normen.

Detta innebär dock en stor ansträngning från både personen i fråga och samhället, även om avvikandet inte är omfattande. Detta innebär att den stigmatiserade ofta gör en anpassning till normen.

Repstad (2005) menar att stigma kan leda till att den stigmatiserade och stämplade individen själv anammar den bild som fördomen målar upp och därmed själv upplever sig som annorlunda och utanför normen.

3.2 Kapitalteori

Under tiden vi tittade på dokumentärserien såg vi ett mönster i hur de unga mödrarna klarade av att hantera båda stigmatiseringen och sitt vardagliga liv som ung mamma. Det vi såg var att de unga mödrarna i olika utsträckningar hade olika former resurser att vända sig till och använda sig av vilket hade stor inverkan på hur de klarade av de utmaningar de möter. För att på ett relevant sätt kunna analysera det mönster vi uppfattade har vi valt att också använda oss av kapitalteorin.

I första hand har vi utgått från Bourdieus kapitalbegrepp. För att ge en tydlig förklaring till begreppen kommer vi här att redogöra för vad begreppen innebär samt hur de hänger samman med Bourdieus andra begrepp, fält, habitus och doxa. Hillier och Rooksby (2005) beskriver Bourdieus begrepp fält. Fältet är den plats på vilket man agerar med varandra. Fältet kan också beskrivas som ett utrymme där konflikt och tävling pågår för att de som befinner sig på fältet strävar efter att nå sina mål och man får kämpa för att ta sig framåt. Habitus är ett annat begrepp Bourdieu använder sig av. Hillier och Rooksby (*ibid.*) beskriver habitus som en människas uppfattning om sin egen plats och roll i världen. Habitus är både en fysisk och psykisk plats. Habitus bygger på en människas erfarenheter och tidigare upplevelser och har skapat ett mönster i hur människan tänker och beter sig. Habitus är konstant öppet för nya upplevelser och nya erfarenheter ändrar eller stärker människans nuvarande habitus. Vi agerar alltid med andra människor och detta gör att vi skapar en stor praktiskt kunskap. Denna kunskap påverkas av det habitus som en människa har då habitus hjälper oss att förstå och reflektera kring vad som händer i den situation man befinner sig i. Doxa är en enligt Hillier och Rooksby (*ibid.*) en självklarhet som inte behövs sägas för att gälla. T.ex. finns det inom en religion självklarheter som tas för givet utan att någon behöver säga det. Det finns även fyra kapital som Bourdieu använt sig av (*ibid.*). Dessa kapital är det ekonomiska, det kulturella, det sociala och det symboliska kapitalet. Vi tar upp alla fyra kapitalen för att dessa enligt Bourdieu (1999) hänger samman och påverkar varandra. Det ekonomiska kapitalet är

enligt Bourdieu (1986) grunden till de andra kapitalen. Det ekonomiska kapitalet är finansiella eller materialistiska tillgångar (Hillier & Rooksby 2005).

När vi använder begreppet ekonomiskt kapital i analysen använder vi det utifrån innebörden finansiella resurser. Vi diskuterar då de unga mödrarnas tillgångar på finansiella resurser samt hur detta påverkar dem.

Det kulturella kapitalet bygger på kultur i olika former. Bourdieu delar upp det kulturella kapitalet i tre former (*ibid*). Den första formen är kulturella ting som endast kan ”konsumeras” av någon som förstår det. Exempel på detta kan vara musik, konst och religion. Den andra kategorin är objekt så som böcker eller andra objekt som kräver en specialiserad kunskap för att kunna användas. Den tredje formen är det kulturella kapitalet i en institutionaliserad form som många gånger kommer från utbildning och professionella kunskaper/betyg. För att exemplifiera vad det kulturella kapitalet bygger på har Bourdieu (1999) gjort en generaliserad kartläggning av hur det ekonomiska och det kulturella kapitalet hänger samman. Där har han försökt visa hur det ekonomiska och kulturella kapitalet påverkar utbildning, intressen, samhällsklass och hur man röstar. Till exempel så har, enligt Bourdieu, företagsledare med ett högre ekonomiskt kapital en tendens att rösta till höger och har intressen som segling och jakt. Detta mot att en lägre tjänsteman inom t.ex. en förvaltning med lägre ekonomiskt kapital tenderar att rösta mer vänsterorienterat och har intressen som fotboll och fiske. Gardberg Morner (2003) skriver att det kulturella kapitalet bland annat innebär kulturella resurser som social kompetens. När vi använder begreppet kulturellt kapital i vår analys, använder vi det utifrån det som Bourdieu kallar institutionaliserad form (Hillier & Rooksby 2005). Genom att utgå ifrån den definition lägger vi då tonvikt vid utbildning och kunskap när vi diskuterar de unga mödrarnas kulturella kapital samt hur det påverkar dem.

Det sociala kapitalet handlar enligt Bourdieu (1986) om en varaktig relation eller medlemskap i en grupp. I gruppen finns det olika former av resurser som man som medlem får ta del av. Ett exempel på en resurs som gruppen kan erbjuda är emotionellt stöd som kan vara en oerhört viktig faktor för en ung mamma (Mulcahy et al. 2012). Bourdieu (1986) menar vidare att socialt kapital är svårt att skaffa sig på egen hand eftersom det påverkas av individens sociala arv, kontakter och utbildning. Volymen på ett socialt kapital beror på storleken på det nätverk man har och hur man kan mobilisera och använda sig av sitt nätverk. Gardberg Morner (2003) skriver att tidigare erfarenheter och kapital påverkar förmågan att på ett effektivt sätt kunna mobilisera sina resurser. När vi använder begreppet socialt kapital i vår analys utgår vi ifrån innebörden nätverk och socialt stöd. Det handlar för oss om både det emotionella och funktionella stöd som de unga mödrarna kan få i sitt nätverk. När de olika

kapitalen uppfattas av andra bildas ett symboliskt kapital och utifrån detta symboliska kapital tillskrivs man ett värde (Bourdieu 1999).

Hillier och Rooksby (2005) menar att kapitalen och fältet är kopplade till varande och att kapitalen inte finns eller fungerar utan relationen till fältet. Detta för att det är på fältet som en människa använder sina kapitalresurser för att ta sig fram. Habitus avgör hur man upplever fältet, vilken position man har på fältet och hur man beter sig på fältet. Habitus, fältet och kapitalen hör därför samman och påverkar varandra. Det sociala kapitalet är ett begrepp som kan hjälpa oss förstå hur de unga mödrarna kan hantera stigmatiseringen utifrån deras olika bakgrunder och resurser.

4. Empiri och analys

Under dokumentärseriens säsong kunde vi identifiera särskilda mönster och utifrån dessa mönster har vi skapat de teman som analysen utgår ifrån. Det första temat som tas upp är anpassning till moderskapet. Temat handlar om de unga mödrarna som antingen blir mödrar under säsongens gång eller nyligen blivit mödrar vid säsongens början. Temat har fokus i hur livet förändras när man blir förälder. Det andra temat som tas upp är att leva som tonårsmamma och handlar om de unga mödrarna som varit mamma ett tag. Här utgår vi från mödrarnas berättelse, så som den presenteras i dokumentärserien, och hur de upplever sin situation. I avsnittet en kontakt med socialtjänsten jämförs olika mödrars situationer och hur de hanterar sina situationer med sina individuella resurser. Det fjärde temat är psykiskt mående och socialt nätverket, i vilket det sociala stödets betydelse för den unga mammans psykiska välbefinnande utforskas. I det femte temat, vikten av att ha sysselsättning, ligger fokus på hur skola och sysselsättning påverkar de unga mödrarna. Det sjätte temat kallas drömmen om kärnfamiljen och temat handlar om betydelsen av kärnfamiljen för de unga mödrarna och hur de ser på sin egen familjesituation.

Dessa teman kan ses som olika aspekter som påverkar varandra och de påverkar även i stor utsträckning de unga mödrarnas egenupplevda identitet.

4.1 Anpassning till moderskap

Under säsongen får man bland annat följa tre nyblivna mammor som för max ett halvår sedan födde sitt barn. I detta avsnitt kommer vi att diskutera övergången från vanlig tonåring till tonårsmamma och hur de nyblivna mammorna Amanda Sisse, Sös och Michela har anpassat sig till att vara ung mamma.

Amanda Sisse börjar efter sin mammaledighet att studera på gymnasiet. Hon är ensamstående mamma till sin son som nu börjat på dagis. Amanda Sisse säger att hon har väldigt höga krav på sig själv, både i sin roll som skolelev och som mamma. Hon vill ha höga betyg för att kunna fortsätta utbilda sig samtidigt som hon vill spendera tid med sin son. Den unga mamman känner inte att de tre till fyra vakna timmarna som hon har tillsammans med sonen om dagarna är tillräckligt. Det hon bland annat oroar sig över är att hon inte ska kunna ge honom tillräckligt med kärlek. Följande säger Amanda Sisse när hon pratar om sin nya vardag efter mammaledigheten:

Jag vet inte vad jag skulle göra för fel, men jag oroar mig. Tänk om man gör ett fel som skadar någon som man älskar så mycket. [---] Jag tror att gräset är grönare på andra sidan och att alla andra mammor gör det så mycket bättre än vad jag gör, men de har ju säkert samma problem. (Amanda Sisse, avsnitt 25, 07.05, 20:25)

Vidare menar hon att en perfekt mamma ger sitt barn allt i form av kärlek och omsorg. Det materiella är inte det viktiga. Den unga mamman har uppsökt psykolog för att kunna prata om pressen hon känner. Vi kan koppla den unga moderns stress och press som ett resultat till den stigmatiseringen som det enligt Christoffersen och Laursen (2009) finns för de som väljer att skaffa barn i tonåren. Stigma är enligt Goffman (2011) inte något slutgiltigt och kan förändras med tiden. Genom att sätta höga krav på sig själv anser vi att Amanda Sisse kan visa på det Goffman beskriver som en anpassning mot normen. Genom att skaffa sig en utbildning med strävan om att i framtiden skaffa sig ett bra jobb visar den unga mamman att hon inte tillhör den stereotypa bild av en ung moder som Romagnoli och Wall (2012) menar finns kring unga mödrar och som mödrarna själv är medvetna om. Amanda Sisse går därmed också från en stigmatiserande situation mot en mer socialt accepterad livssituation genom att gå i skolan och därmed ha en sysselsättning.

Innan Amanda Sisse blev mamma har hon levt ett tonårsliv som präglats av festande och haschrökning. Detta kan vi se som en anledning till den unga mammans press då den tidigare livsstilen kräver en stor förändring för att passa in på definitionen av en god mor. Vi kan också

se detta som ett exempel av det Goffman (2011) skriver om att stigma är något alla på något sätt utsatts eller utsätts för. Den unga mammas tidigare livsstil har också varit stigmatiserande då det inte tillhör den sociala normen att bryta mot lagen vilket Amanda Sisse gjort då hon rökt hasch. När hon sedan slutar röka hasch går hon ifrån den stigmatiseringen och går in i en annat genom sin tidiga graviditet och föräldraskap och anpassningen hon nu gör kan vara en lösning på stigmat (Goffman 2011). Tidigare forskning (se exempelvis Hawkins 2010;McMahon et al. 2011; Mistry et al. 2007) visar tidigare forskning på att ett stöttande socialt nätverk är viktigt för att klara av personliga, emotionella och ekonomiska svårigheter. Amanda Sisses berättelse i serien framhäver hennes mammas stöd som en viktig tillgång i den unga moderns sociala kapital. Hennes mamma kan bidra med hjälp i form av barnpassning och andra praktiska tillgångar så väl som emotionellt stöd. Amanda Sisse håller också på att utbilda sig och har planer på att studera till mäklare. Att hon utbildar sig gör att hennes kulturella kapital ökar och det sociala nätverket växer.

Den förändringen från ett stigma till ett annat är även något vi kan se hos den unga mamman Sös. Sös har också hon tidigare levt ett vilt tonårsliv. Det har varit mycket festande, utåtagerande beteende och misskötsel av skolan. Hon har sedan hon blev gravid tagit avstånd från detta och lever nu ett lugnt samboliv tillsammans med barnets pappa. Sös har en äldre syster som även hon blev mamma i ung ålder och Sös menar att hon har sett hur hennes syster har hanterat det och hur hon har uppfostrat sina barn. Systemen säger att trots att Sös är ung så kommer de att stötta henne och finnas där. Sös har ett gott nätverk i form av sin syster och sin familj där det finns bra stöd för den unga mamman. Hon har även en god relation till sin sambo. När Sös fött sin dotter säger hon att:

Man inbillar sig mycket kring hur livet som mamma är. Det är något annat när man är där. Det kommer oväntade utmaningar. Det finns saker man aldrig tänkt på. Jag tycker att det är jobbigare än jag trodde, det tror jag många tycker [...] Ens kompisar går ut och det skulle man själv gjort i samma ålder. Själv tänker man på blöjor och pratar barnuppfostran (Sös, avsnitt 28, 06:46)

Hon säger också att hon fått ge upp sin ungdom och hon skulle inte råda någon annan att bli ung mamma. Den förändring som skett från en vild tonåring till en ansvarsfull mamma har varit stor för Sös. När hon säger att hon har fått ge upp sin ungdom tyder detta för oss på att

Sös upplever att ungdomslivet inte går att kombinera med moderskapet. Yardley (2008) skriver om att tonårsmödrar i många fall betraktas som omogna och oansvariga. Denna fördom tror vi kan påverka Sös i sin uppfattning om hur hon ska hantera sin dubbla roll som tonåring och mamma. För att inte leva upp till fördomen om en opassande tonårsmoder måste Sös därför välja bort sin ungdom. Goffman (2011) beskriver att en individ kan gå från en stigmatiserad grupp till en normalgrupp och för att anpassa sig till den normala gruppen tar man avstånd från den avvikande gruppen. Detta tycker vi att vi kan se gällande Sös och hennes situation och hennes uppfattning om att de båda rollerna, tonåring och mamma, inte går att kombinera helt problemfritt och hon tar därför ett avstånd från rollen som vild tonåring som hon tidigare haft. Även om Sös upplever att utmaningarna är många säger hon att hon aldrig tidigare har upplevt en sådan kärlek som den kärlek hon har till sin dotter. Sös kapital framställs som relativt goda. Den unga moders sambo jobbar och de trivs i den lägenhet de bor i. De tycks inte ha några större ekonomiska problem. Sös får mycket stöd och råd av sin äldre syster och det faktum att systemen blev mamma i ung ålder kan också ha påverkat Sös i hennes sätt att tänka kring sitt val. Då syftar vi till att Sös har sett och upplevt hur systemen hanterat sitt moderskap och kan hämta stöd och kunskap därifrån.

Michela har alltid velat bli en ung mamma och förändringen har inte varit lika chockartad för henne som för vissa av de andra unga mödrarna i dokumentärserien. Michela uttrycker den förändring som skett till att bli mamma som:

Det är klart att man saknar att kunna göra vad man vill. Men det är ju ett beslut man fattar. Jag har alltid sagt att jag vill vara en ung mamma och nu är jag det. (Michela, avsnitt 5, 06:00)

Michela säger även att hon kan vara ungdom när hon är 30 samt att hon inte vill ha fler barn efter att hon fyllt 30. Vi kan koppla detta till det Sös upplever gällande att förena rollerna som tonåring och mamma och att de båda mödrarna tycks ha liknande uppfattning kring detta. I ett av avsnitten får man se den unga mammans första utekväll sedan hon blev gravid. Under kvällen så säger hon att hon längtar hem och vill sova. Dagen efter uttrycker Michela att hon inte anser att hon är mer mogen för att hon blivit mamma men att hon tänker på att hon har ett barn att ta hand om dagen efter. Detta visar för oss på att den unga modern anpassar sig till rollen som mamma och inte riktigt kan låta sig själv vara tonåring för en kväll eftersom hon

tänker på morgondagen som innebär att återgå till mammarollen. Vi uppfattar att en anpassning till mammarollen innebär att man gör en anpassning till den rådande norm som gäller kring hur en god mamma ska vara. Denna norm innebär att man inte kan vara oansvarig och borste från det faktum att man har ett barn att ta hand om, även om barnet för tillfället inte finns i din närhet rent fysiskt.

Michela har utöver sin önskan om att bli ung mamma stöd från sin familj och barnets pappa. I Michelas berättelse ligger fokus på det sociala kapitalet. Hon och pojkvännen skiljs åt under säsongens gång och man får då följa hur den unga mammans sociala nätverk ökar efter att hon flyttat närmare sina vänner. Det sociala kapitalets vikt kan vi tyda som en viktig del då Michela mått psykiskt dåligt innan flytten och uttrycker att hon mår mycket bättre när hon kan umgås med vänner och träffa andra mödrar ut den mödragrupp hon är med i.

Den gemensamma tråden i Amanda Sisses, Sös och Michelas berättelser är att förändringen att gå från vanlig tonåring till tonårsmamma har inneburit att de på olika sätt valt att försöka anpassa sig normen av hur en god mamma ska vara. Amanda Sisse fokuserar på att få en bra utbildning. Sös har tagit avstånd från tonårsrollen och Michela låter inte sig själv riktigt vara tonåring. Det är även tydligt i alla tre berättelser att det sociala nätverket och det stöd som de unga mödrarna kan få ur det är viktigt.

4.2 Att leva som tonårsmamma

Under säsongen får man följa unga mödrar som har levt livet som tonårsmamma ett tag. I detta avsnitt kommer vi att diskutera hur det kan vara att leva som ung mamma. Hur de unga mödrarna Hannah, Line och Natasha Nikita lever sina liv som tonårsmödrar så som de skildras i dokumentäriern.

Förändringen från den vanliga tonåringen till att vara en tonårsmamma har inte varit lika lätt för alla de unga mödrarna i serien. Hannahs moderskap har konstant varit ifrågasatt av socialtjänsten. Att hantera moderskapet samtidigt det ifrågasättandet som enligt Tryggvason et al. (2012) kommer från allmänheten och i Hannahs fall även från socialtjänsten hade varit en utmaning för de flesta. Hannahs främsta sociala kapital består av hennes mamma, pojkvännen Maks, avlastningsfamiljen som Cecilya bor hos ibland och av Hannahs kompisar.

Hannahs mamma är dock väldigt sjuk och har varit under en längre tid och kan på grund av sitt tillstånd inte finnas där konstant och inte heller hjälpa till med praktiska saker så som barnpassning, hämta från dagis eller andra vardagssysslor. Hannah och pojkvännen Maks har varit ihop sedan Hannah bodde på mödrahem med sin dotter samtidigt som Maks bodde där

med sin son och mamman till hans barn. Deras relation har dock varit turbulent sedan de träffades. Hannahs mammas hälsotillstånd och den unga mammans instabila relation till pojkvännen påverkar tryggheten som det sociala nätverket kan ge. Den avlastningsfamilj som Cecilya bor hos varannan helg är även den en del av Hannahs sociala kapital då den unga mamman finner ett stöd i att dottern är där och att hon finner det som en trygghet då hon vet att Cecilya har det bra hos familjen. När hon och Maks gjort slut i början av säsongen förlitar Hannah sig på avlastningshemmet.

Cecilya är inte här idag. Jag har inte haft någon energi kvar för henne. Det är bättre att hon är hos avlastningsfamiljen. Det ska inte gå ut över henne att jag mår dåligt. Hon ska vara där ett par dagar. Det är jobbigt att erkänna att jag inte orkar ta hand om henne nu. Men många säger att jag är stark som kan se att det är så. Istället för att hon ska vara hemma och må dåligt. För Cecilyas bästa har jag valt att göra så. (Hannah, avsnitt 4, 02:41)

Under säsongen gör Hannah en abort. Detta för att Hannah och Maks har gjort slut och att hon inte vill vara ensamstående med två barn. I samband med aborten får även Hannahs mamma en blodpropp och blir inlagd på sjukhus. Tiden efter aborten är väldigt svår för den unga mamman att hantera och hon väljer därför, ännu en gång, att dottern bo hos sin avlastningsfamilj för att Hannah känner att hon inte kan sättas Cecilyas behov först. Då mycket händer samtidigt för den unga mamman blir det för mycket för henne att hantera på en gång och det sociala nätverk som finns där att stötta sig mot är den insats hon har genom socialtjänsten. En annan situation som kan visa på att Hannah har svårt att hantera för mycket samtidigt är när Cecilya senare i säsongen blir omhändertagen av socialtjänsten och placerad i ett familjehem. Hannah börjar då en utbildning. Hon känner att det gör att hon har något annat att tänka på och tror även att det gynnar henne i hennes kamp att få tillbaka sin dotter. Det faktum att hon börjar utbildningen när dottern inte längre är under hennes vårdnad visar på att det kan vara svårt att hantera för mycket på en gång. Att vara mamma och att sköta sina studier är två stora ansvar som mamman inte tycks kunna hantera samtidigt vilket vi tror kan påverkas av hennes kapital.

I Hannahs situation kan vi utskilja flera stigman. I serien framställs Hannah som en ung mamma som växt upp under sämre förhållande rent ekonomiskt. Än idag har Hannah ekonomiska problem och lever på bidrag från socialtjänsten. Den ekonomiska utsattheten är

enligt oss ett stigma. Ett annat stigma som vi kan se hos den unga modern är hennes kontakt med socialtjänsten. Hennes kontakt är inte bara gällande hennes ekonomi utan socialtjänsten har under dotterns hela levnadstid varit i deras liv. Utöver dessa stigma är Hannah fortfarande ung och de fördomar som finns kring unga mödrars situation är fortfarande närvarande i Hannahs fall. Hannah tycks enligt oss i många fall ha svårt att hantera stigma och det ansvar det innebär att vara ung moder. Svårigheterna kring att hantera de stigma som finns i Hannahs liv anser vi påverkad av hennes kapital. Hannahs kulturella kapital framställs i vår uppfattning som väldigt begränsat. Redan innan Hannah blev mamma har hennes vardag påverkats mycket av mammans hälsotillstånd. Den ekonomiska bakgrunden den unga mamman har verkar heller inte ha varit någon större trygghet och hennes sociala nätverk verkar väldigt begränsat, både innan hon blev mamma och även efter. Pojkvännen Maks, som är en stor del av hennes vardag, har liksom den unga modern själv, svårt att ta tag i och klara av att utbilda sig. Den största tillgången som Hannah tycks använda sig av och förlita sig på i hennes sociala kapital är den avlastningsfamilj som dottern har genom insatser från socialtjänsten. Hannahs tillgångar gällande kapitalen kan enligt oss vara en faktor till att den unga modern i vissa tillfällen har svårt att hantera situationen och de stigma hon har.

Vikten av kapitalens roll i att hantera många saker samtidigt eller svåra situationer kan man tyda på flera av mödrarnas berättelser. Line är en ensamstående tvåbarnsmamma som samtidigt utbildar sig och engagerar sig politiskt. Line har ett bra nätverk och en bra relation till båda sina föräldrar, bra kontakt med äldsta barnets pappa och i serien får man även se en bra vän som ställer upp för Line. Line är bisexuell och tyckte det var svårt att berätta detta för sin pappa men är idag glad att hon gjort det och att pappan är öppen och accepterar. Line kan få stöd i sitt nätverk i form av både emotionellt stöd och fysiska resurser.

Det är viktigt för mig att pappa ibland kan passa Maria så att jag kan jobba och gå på möte med socialdemokraterna. (Line, avsnitt 25, 03:14)

Det emotionella stödet är till exempel det faktum att hennes pappa är stolt över henne och att de har en god relation där de kan prata samt umgås tillsammans med barnen. De fysiska resurserna är bland annat barnpassning som Lines pappa gärna ställer upp med när hon ska på möte med sina partivänner. Lines bakgrund framställs enligt oss som en trygg bakgrund rent finansiellt och kulturella kapitalet verkar präglad av en framåtanda och en inställning till att

utbildning är av stor vikt. Line säger själv i serien att hon kommer från en traditionell familj. I serien får man träffa Lines pappa. Han bor i ett fint hus i ett villa område och verkar ha det bra ställt rent ekonomiskt. Gällande hennes kulturella kapital kan vi se mönster i hur hennes mer traditionella bakgrund, som hon själv uttrycker det, har gett henne ett högre kulturellt kapital som hon värnar om då hon är väldigt fokuserad på att utbilda sig och på sin politiska karriär. Vi kan också se hur hennes habitus, hennes sätt att tänka, kring utbildning och kring hennes sysselsättning kan vara ett resultat av hennes bakgrund och hur detta får henne att sträva högre och ge henne motivation till att ta sig fram på det Bourdieu kallar fältet.

Natasha Nikita har under större delen av sitt moderskap, precis som Hannah, fått kämpa för att visa för socialtjänsten och även sin omgivning att hon klarar av att ta hand om sin son. Natasha Nikitas familjerelationer framställs som relativt goda, även om man får se att relationen till mamman inte är helt oproblematiske. Den unga modern flyttar under säsongen till en annan del av Danmark för att, som hon själv uttrycker det, visa att hon klarar av att ta hand om sonen på egen hand.

Jag var tvungen att bevisa något för min familj. Att jag kan vara mamma, skolelev och syster samtidigt. (Natasha Nikita, avsnitt 10, 11:53)

Även om relationen till hennes mamma inte är perfekt har hon stöd från sin mamma. Hennes kulturella kapital verkar begränsat då hennes föräldrar inte framställs som att inneha någon högre utbildning eller leva med några större ekonomiska tillgångar. Natasha Nikitas egen ekonomi är ansträngd då hon under säsongen lever på studiemedel och/eller bidrag som hon är berättigad med anledning av vårdnaden av sonen. Den unga mammans sociala kapital består av familjen och vänner. När hon väljer att flytta begränsas hennes praktiska resurser från det sociala nätverket. Hon får nya vänner genom skolan men de gamla vännerna är långt borta, likaså familjen.

Något som blir tydligt i Hannahs, Lines och Natasha Nikitas berättelser är vikten av kunna hämta stöd i det sociala nätverket. Line framställs på ett sätt som skildrar ett högt kulturellt kapital medan Hannahs och Natasha Nikitas kulturella kapital båda framställs på sätt som skildrar lågt kulturellt kapital. Lines berättelse visar på att hon klarar av att hantera stigmat kring att vara ung mamma ganska lätt. Detta uppfattar vi som att det kan bero på dels hennes personlighet och dels på hennes kulturella och sociala kapital. Hannah verkar i sin tur ha det lite svårare att hantera stigmat som hon fått när hon blev ung mamma. Hannahs svårighet kan dels bero på hennes personlighet men det kan även bero på de begränsningar som skildras i

hennes kulturella och sociala kapital. Även Natasha Nikitas berättelse skildras på ett sådant sätt så att vi uppfattar det som att hon har ett begränsat kulturellt kapital och emellanåt även ett begränsat socialt kapital.

4.3 En kontakt med socialtjänsten

I många fall kan vi se mönster i hur kapitalen påverkar de unga mödrarna i deras vardag och deras sätt att hantera situationer. Vi har även sett mönster kring tankar och inställningar till vad en kontakt med socialtjänsten betyder.

Både Hannahs och Natacha Nikitas barn blir under säsongen omhändertagna. De båda unga mödrarna finner upplevelsen av omhändertagna barn som upprivande och mycket svår. Dagen Cecilya blir omhändertagen är Hannah väldigt upprörd.

Jag klarar inte ens att vara mamma (Hannah, avsnitt 20, 10:47).

Några veckor senare kan Hannah prata om hur det har varit sedan Cecilya omhändertogs och Hannah pratar då även lite kring hur hon ser på framtiden.

Vardagen har blivit otroligt tom sedan jag förlorade Cecilya. Jag försöker hålla mig lugn... Och skaffa lägenhet och visa skolan att jag kan sköta mig och så. [...] Jag får anpassa mig till situationen. Hålla modet uppe. Kämpa för att få hem henne. Jag får inte bryta ihop. Det har varit en mammas värsta mardröm. Det är obeskrivligt. När barnet omhändertas... Jag kan inte beskriva det. Det är det hemskaste man kan tänka sig, hur det än sker. Hur dålig man än är som mamma, nästan, så är det inget jag önskar någon. Jag ser ljust på framtiden. Jag har inget annat val. Det var svårt i början men jag ska göra allt och visa att jag klarar det. (Hannah, avsnitt 24, 02:26)

Några dagar efter att Natasha Nikitas son Remi blivit omhändertagen och hon fått träffa honom en stund beskriver hon situationen på följande sätt:

När jag träffar honom igen är det jättejobbigt. Det är något av det jobbigaste jag varit med om. Jag visste hur gärna han än ville följa med mig skulle han inte få det. Han hade blåmärken, ingen sa vad som hade hänt. När det tog honom efter 1,5 timme reagerade jag med vrede [...] Det svåraste med att packa är saknaden efter honom. Och att veta att just nu är han inte hos sin mamma. Han är hos vilt främmande människor. Jag vet inte när han får vara hos mig igen. Jag vet inte när han får se det (nya hemmet). Jag kan bara säga till honom att han har ett rum och att mamma längtar tills han kommer hem. Men jag vet ju ingenting. Det gör ont att åka tillbaka till Själland utan honom. Jag vet ju att han är här, jag vet bara inte var. (Natasha Nikita, avsnitt 28, 06:05)

När det gått en tid sedan omhändertagandet berättar Natasha Nikita om hur livet sett ut och hur hon ser på saker och ting i livet nu när hon inte har sonen hos sig.

Jag är glad att jag gått ner (i vikt) och gjort något för mig själv. Men när jag inte har Remi, vad är det då bra för? Men jag måste göra något för mig själv för att få hem Remi igen. På så vis är det bra. Det är inte bara för min skull jag gör saker. Genom att visa socialen att jag orkar kan det leda till att han kommer hem. (Natasha Nikita, avsnitt 31, 08:22)

Båda mödrarna är bestämda i att de ska kämpa för att få tillbaka sina barn och vill därför bevisa för socialtjänsten att de klarar av att hantera sin vardag och de utmaningar de står inför på ett bra sätt.

I serien har de båda mödrarnas bakgrund och kapital, som tidigare nämnt, speglats som begränsade. De båda mödrarna har stöd från sina mammor. Natasha Nikitas relation till sin mamma är stundvis komplicerad men den unga mamman väljer ändå att flytta närmare sin mamma och sina syskon när sonen bli omhändertagen för att hon känner att hon inte klarar av situationen ensam. Hannah har sin mammas stöd men då modern är svårt sjuk begränsas stödet som den unga mamman kan hämta ur relationen. De båda unga mödrarna har ekonomiska svårigheter och vi får uppfattningen att deras respektive familjer inte heller har

någon möjlighet att hjälpa till med pengar. Likheter i kapitalen gör också att mödrarna har lika stigman så som ungt moderskap, kontakt med socialtjänsten och begränsade kapital.

Stigmatiseringen som finns i kontakten med socialtjänsten, oavsett anledning, är något vi tydligt se i flera av berättelserna i serien. Line säger:

Jag kämpar hårt för att inte behöva socialbidrag [...] många tycker att jag borde ha tagit socialbidrag. (Line, avsnitt 26, 18.23)

Vi kan koppla oviljan att ta emot socialbidrag till det som Bourdieu kallar doxa, vilket innebär att något inte behöver sägas för att gällas. Även om stigmatiseringen i kontakten med socialtjänsten inte uttalas så finns den där. Att få sitt barn omhändertaget av socialtjänsten är en traumatisk upplevelse som dessutom ger en hög grad av stigma.

Stigmatiseringen som ligger i kontakten med socialtjänsten är något som är tydligt hos flera av de unga mödrarna. Ytterligare ett exempel på hur stigmatiserande och negativt laddat kontakten med socialtjänsten visas när Michela och hennes pojkvän kallas till möte på socialkontoret efter att det inkommit en anmälan från barnavårdcentralen. Den unga mamman är upprörd över anmälan.

Vi ska till kommunen och prata för att barnavårdcentralen har gjort en anmälan. Jag ser ingen anledning till varför vi blivit ditkallade. [...] Man kan undra vad jag gjort som är så fel så att det blir ett möte. [...] Det irriterar mig. Det känns som att de trakasserar oss. De borde lägga tiden på dem som behöver det istället. Många barn får stryk och blir misshandlade i hemmen. Varför bekymrar de sig inte om dem istället? (Michela, avsnitt 7, 02:40)

Michela uttrycker att hon känner sig trakasserad och vi tolkar det som att hennes syn på socialtjänsten i detta fall är att de ska hjälpa barn som blir misshandlade hemma. Hon ifrågasätter vad det är hon har gjort som är så fel för att det ska bli ett möte med socialtjänsten. När Michela ska till mötet väljer hon att ta med sin egen mamma för att få ännu en person som lyssnar samt kan anteckna det som sägs. Efter mötet är den unga mamman väldigt lättad då det bestäms att det inte ska öppnas en utredning. Michela säger:

Det är skönt att få veta att man gör rätt och att hon är frisk. Han (socialsekreteraren) tyckte att hon var ett lätt barn. Det är skönt när folk säger att man gör ett bra jobb. (Michela, avsnitt 8, 07:45)

Att få bekräftelse på att man tar väl hand om sitt barn, och att också får det från en socialsekreterare, tycks betyda mycket och gör mamman stolt.

Det finns ett mönster i sättet att se på och tala om socialtjänsten som vi kan koppla till kapitalen. Hannah och Natasha Nikita, de två som har en långvarig kontakt med socialtjänsten och i vår mening begränsade kapital, säger inte något gällande den stigmatisering som kontakten ger. Michela och Line uttrycker tydligt att kontakten med socialtjänsten är oönskad. Detta kan vi tänka oss bero på att kontakten med socialtjänsten inte är lika avlägsen eller främmande för Hannah och Natasha Nikita vars bakgrund i serien skildras som mer begränsade än vad Michelas och Lines speglas som.

4.4 Psykiskt mående och socialt nätverk

I detta avsnitt behandlas det psykiska måendet och vilken betydelse det sociala nätverket kan ha för måendet. I de unga mödrarnas berättelser har det visat sig att psykiskt mående och socialt nätverk kan vara beroende av varandra och påverka hur mödrarna hanterar både svåra situationer som uppstår men även sina vardagliga utmaningar.

En av de vardagliga utmaningar som den unga mamman Camilla Sofia möter är hanteringen av en psykisk åkomma. Hon har inte fått diagnosen men säger själv att hon med största sannolikhet lider av borderline, vilken uttrycker sig som ångestattacker när hon bland annat befinner sig i stora folksamlingar som till exempel när hon ska handla mat. Camilla Sofia har ett stort stöd i sitt nätverk. Hon har en god relation med sin mamma, de umgås mycket och står varandra mycket nära. Även sonens pappa fungerar som ett stöd då han kan ta hand om sonen när Camilla Sofia känner att hon behöver det.

För att undgå att Liam ser det (anfallen) tar jag alltid min medicin. Vid minsta tecken tar jag medicinen. Är det riktigt illa ringer jag hans pappa. Då säger jag att han ska vara med pappa.

Jag får oftast inga anfall när jag är med Liam. Jag är glad när vi är tillsammans. (Camilla Sofia, avsnitt 12, 04:39)

Camilla Sofia har både det som Mistry et al. (2007) kallar emotionellt stöd och funktionellt stöd. Hon får emotionellt stöd från sin familj och hon kan räkna med att antingen sonens pappa eller hennes familj kan ta hand om sonen ifall att hon skulle behöva ta en paus. Under säsongen skaffar Camilla Sofia en ny pojkvän som även han kan ställa upp. Hon uttrycker även att sonen i viss mån fungerar som stöd då hon alltid är glad när hon är med honom. Camilla Sofia går i skolan och trivs väldigt bra med detta. Skolan går bra och hon har planer på att i framtiden studera vidare. I framtiden vill hon arbeta med något spännande. Då hon har framtidsplaner och trivs bra i skolan gör detta att Camilla Sofia mår bra. I Camilla Sofias berättelse ligger fokus mycket på hur hon klarar av sin vardag med sin psykiska åkomma. Hon uttrycker att många som har den diagnos som hon själv tror att hon har väljer bort barn. Vi har uppfattat att det finns ett stigma kring föräldrar med psykiska åkommor och vi tror att detta kan vara en anledning till varför fokus ligger på hennes vardagliga kamp med åkomman. Camilla Sofia tycks klara av att hantera både stigmat kring hennes tidiga moderskap och kring hennes psykiska åkomma väl. Camilla Sofias mamma blev själv mamma i ung ålder. Den unga mammans bakgrund speglas som relativt god. Ekonomiska problem verkar inte vara en svårighet som präglat hennes uppväxt eller hennes vardag idag. Hennes kulturella kapital framstår som medelgott, även om den unga mamman inte verkar ha levt i någon väldigt rik vardag. Då Camilla Sofias mamma blev mamma i ung ålder kan vi se detta som en anledning till att den unga mamman kan hämta stöd och även en annan sorts kunskap från sin mamma. Det kan också ha gett Camilla Sofia ett bevis på att det kan gå bra för en även om man blir förälder som tonåring vilket kan stärka hennes tro på sig själv och framtiden vilket kan vara en viktig faktor när det gäller att hantera sin vardag och de stigmor man utsätts för.

Camilla lämnar under säsongens gång sin man efter två månaders äktenskap. Hon berättar att de haft problem i förhållandet länge och att de trodde att bröllop och äktenskap skulle fungera som en lösning på deras problem. När hon lämnar sin man blir hon en ensamstående mamma med två barn. Camilla mår under en tid väldigt dåligt och finner då ett stort stöd hos sin mamma som hon har en väldigt god relation med. Även relationen till hennes vänner har en stor betydelse för den unga mamman.

...Det är fantastiskt och trevligt. Jag älskar det.[---] Det är längesen jag kunde odla vänskapen som nu. Det är härligt. (Camilla, avsnitt 22, 14:42)

För oss visar citatet ovan hur viktigt det är att ha ett socialt stöd. Det åskådliggör vikten av stödet från vänner och hur mycket det kan betyda och hur viktigt det är att ha ett socialt nätverk att luta sig mot. I samma avsnitt som Camilla säger detta får man se när hon äter middag tillsammans med sina vänner och vännerna berättar för Camilla att man kan se att hon mår bättre och är gladare nu. Pappan till Camillas äldsta son fungerar även han som ett stöd då han regelbundet har den gemensamma sonen boende hos sig och vid något tillfälle även passar Camillas yngsta son. Under säsongen får man se när Camilla och hennes mamma sitter och pratar om Camillas förhållande med den före detta maken. De pratar bland annat om att förhållandet präglades av våldsamma bråk. Camilla har ett emotionellt stöd från sin mamma och sina vänner, hon har också ett funktionellt stöd (ex. Mistry et al. 2007) från sin familj och barnens pappor. Utöver det sociala kapitalet kan man se vikten av stöd i form av ekonomiskt stöd i Camillas berättelse. Camillas ekonomiska situation är under större delen av säsongen väldigt pressad. Den unga mamman kan du vända sig till sina föräldrar för att få hjälp med båda middagar men också pengar. Detta är en tillgång som för oss tyder på att Camilla växt upp under trygga förhållanden rent ekonomiskt och hon vet om att stödet finns där när hon verkligen behöver det. Det är en trygghet som kan vara väldigt lugnande och gör att Camilla slipper förlita sig på bidrag från till exempel socialtjänsten.

Efter att Hannah gjort abort mådde hon mycket dåligt eftersom det hände mycket i samma veva. Hennes mamma blev inlagd på sjukhus och förhållandet med pojkvännen Maks tog slut. Hannah uttrycker att hon känner att hon inte fått någon hjälp med sitt dåliga mående tiden efter aborten. Hon uttrycker även att hon anser att detta är socialtjänstens fel då hennes dåliga mående påverkade hur hon kunde ta hand om Cecilya och detta ligger till grund för omhändertagandet.

Efter aborten blev jag deprimerad. Jag bad om att få en psykolog. Jag fick avslag om jag inte kunde betala själv, men jag hade inte råd. Så det var jättejobbigt. Därför har de bestämt att ta Cecilya ifrån mig. Jag gjorde ju aborten för att inte bli av med Cecilya. (Hannah, avsnitt 17, 03:15)

Som vi har sagt tidigare så har vi uppfattningen att Hannahs kapital är väldigt begränsade och riskerna med detta visas enligt oss väldigt tydligt här. Hannahs sociala nätverk normalt består främst av hennes mamma och av Maks gör omständigheterna att det sociala nätverket hämmats påtagligt. Detta har inneburit att Hannah inte kunde få tillräckligt med stöd i det egna sociala nätverket. Då Hannahs mamma är sjuk kan inte hon erbjuda något funktionellt stöd (ex. Mistry et al. 2007) inte heller Maks kan ställa upp med detta under den tuffa perioden. Hannahs funktionella stöd fungerar lite annorlunda då hon har en avlastningsfamilj som regelbundet tar hand om dottern och det är på avlastningsfamiljen som Hannah vänder sig till när hon behöver hjälp med dottern i svåra situationer.

Det psykiska måendet påverkar vardagslivet och därmed påverkar det hur man klarar av att vara en bra mamma. Camilla Sofia uttrycker att det är hennes ansvar att se till så att sonen inte påverkas när hennes psykiska åkomma gör sig påmind. Som tidigare nämnts så påverkades Hannahs möjlighet att vara en bra mamma när hon mådde som sämst då hon kände att hon inte klarade av att ta hand om sin dotter. Det är inte enbart krissituationer eller pressen och stressen kring moderskapet som påverkar det psykiska välbefinnandet hos de unga mödrarna. Michela och hennes pojkvän bodde i en liten by med begränsade pendlingsmöjligheter. Då paret flyttar isär under säsongens gång blir detta tydligt för den unga mamman. Hon berättar att hon fått utslag på kroppen och läkaren har sagt att detta är stresssymptom. Michela berättar att hon känner sig isolerad i byn då det på helgen inte finns möjlighet att med tåg eller buss ta sig utanför samhället. Hon väljer att flytta och flytten innebär att hon kommer närmare sin familj och sina vänner. Vännerna hälsar på ofta i det nya boendet och Michela gläds åt detta. Hennes sociala kapital ökar ytterliga efter flytten då hon kan umgås med den mödragrupp hon är med i. Michela känner att mödragruppen är viktig för henne då hon kan utbyta erfarenheter med de andra samt få bekräftelse på att hon gör ett bra jobb.

Det är jättejobbigt att gå runt här i Nymindegab mol allena. Lördag och söndag går det inga bussar, så jag är fast. Och jag har ingen bil så jag har känt mig ensam och övergiven. [...] Vi tycker om att bo i Varde. Där (Nymindegab) fanns ju inget att göra. Man fick planera sin dag efter buss- och tåg-tidstabeller. Här kan man gå till allt. (Michela, avsnitt 23, 04:04)

McMahon et al. (2011) skriver att det sociala stödet har länkats till bland annat ökat självförtroende, förbättring av det akademiska utförandet samt beteendjustering. Känsla av

självvärde associeras med det sociala stödet från föräldrar, partner, bästa vänner, klasskamrater och lärare. Det sociala stödet från familjen har dessutom länkats specifikt till den generella sociala kompetensen. Förändringen som skett i Michelas sociala umgänge efter flytten visar på hur viktigt det sociala nätverket kan vara och hur det även kan påverka måendet.

Vi har fått uppfattningen att det sociala nätverket och det stöd som nätverket kan erbjuda i stor utsträckning påverkar människans psykiska välmående. Hannah har mått väldigt dåligt och har ett begränsat socialt kapital som inte har kunnat erbjuda henne det stöd som hon behövt. Både Camilla och Michela har kunnat spendera mer tid med vänner och de har båda uttryckt detta som något som får dem att må bra.

4.5 Vikten av att ha en sysselsättning

I detta avsnitt åskådliggörs vikten av att ha en sysselsättning som för majoriteten av de unga mödrarna innebär utbildning. Vikten av att ha en utbildning är hos de flesta av de unga mödrarna i serien tydlig då flera av dem uttrycker detta under säsongens gång.

En av mödrarna som går i skolan är Camilla Sofia. Hon säger att hon sköter skolan bättre efter det att sonen föddes.

Det är viktigt för mig att jag kan gå i skolan. Jag hade inte velat sitta hemma. Det är inget för mig. Då blir jag bara ännu mer trött på mitt liv. Jag älskar att gå i skolan. (Camilla Sofia, Avsnitt 13, 04:35)

Av citatet kan vi se att skolan är något positivt för den unga modern. Inte bara för att hon slipper leva på socialbidrag eller stå utanför normen gällande sysselsättning. Camilla Sofia ser också hennes skolgång som något som ger henne en mening i vardagen och uttrycker att hon hade varit trött på sitt liv om hon inte hade skolan att ägna sig åt på dagarna. När det gäller utbildning är det inte bara det faktum att ha något att göra om dagarna just nu utan utbildning är ett steg till en bättre vardag i framtiden. Camilla Sofia uttrycker det som:

Det är viktigt att få en utbildning. Jag vill göra något spännande i livet. Jag vill inte bara sitta i en kassa. Det är inte jag. (Camilla Sofia, avsnitt 13, 09:12).

Att ha en utbildning ger möjligheter för vidare studier och därmed större möjligheter att välja ett jobb som man ska trivas med. Skolgången och en utbildning ger ett ökat kulturellt kapital. Även det sociala och ekonomiska kapitalet ökar i längden och även om detta inte är något den unga modern säger är hon medveten om att utbildning är en god sak som hon kommer ha nytta av i livet. Att gå i skolan och att ha en sysselsättning är något som Hannah också ser fördelarna i.

Det är viktigt att jag får utbildning och jobb. Det är illa om Cecilya som tonåring säger: ”Mamma får socialbidrag”. Det är ju illa... Jag vill ha ett jobb och kunna försörja mig och Cecilya. (Hannah, avsnitt 9, 21:12)

Den unga mamman strävar efter att ha ett jobb för att slippa gå på socialbidrag. Att inte ha en utbildning eller ett jobb påverkar inte bara den unga mamman utan det påverkar också barnet i längden. Vi uppfattar citatet ovan som att Hannah vill att Cecilya ska ha en mamma som hon kan vara stolt över. Vidare anser vi att citatet även visar på den stigmatisering som finns i att ta emot socialbidrag och att utbildning, jobb och självförsörjning är målet. Hannah har tidigare blivit avstängd från en utbildning på grund av för hög frånvaro och när det hände var hon arg på sig själv för att hon inte klarade det, hon hade varit så säker på att det skulle gå bra. I början av säsongen är Hannah gravid med pojkvännen Maks. Hon har planer på att börja studera igen efter graviditeten.

Jag vill börja utbildningen, annars är jag rädd att det inte blir av [...] det blir svårt men det är nödvändigt. Så att jag inte går hemma resten av livet. (Hannah, avsnitt 2, 04:15)

Så trots att hon tidigare tvingats hoppa av en utbildning har Hannah inte gett upp på målet om att studera och gå klart skolan. Hannah påbörjar en utbildning i slutet av säsongen.

Även om det är tydligt att utbildning och skola är viktigt för de unga mödrarna kan man se skillnader i de mål och framtidsplaner mödrarna gör utifrån sin skolgång. De skillnader som finns i mödrarnas kapitalresurser som tidigare lyfts upp kan enligt oss bli tydliga när de unga mödrarna berättar om deras skolgång. När Camilla Sofia pratar om sin skolgång fokuserar hon mycket på att den i framtiden ska leda till att hon får ett jobb hon ska trivas med. Hannah säger att hon gärna hade jobbat med ungdomar men när hon talar om skolgången och framtiden lägger hon störst vikt vid att hon inte vill gå hemma och leva på socialbidrag. Målen med skolgången varierar hos mödrarna och detta kan vi se bero på skillnader i de olika kapitalen.

Lines kapital framstår som goda. Line eftersträvar en politisk karriär där hon kan göra skillnad och jobbar aktivt mot målet genom att gå relevanta utbildningar och vara politiskt aktiv.

Folk har ofta fördomar och är elaka mot mig när det gäller mina planer. Man anser att man som ensam tvåbarnsmamma så hinner man inget. Men det gör man visst. Det är man själv som sätter gränser för vad man förmår och vill i livet. (Line, avnitt 25, 04:50)

I Lines berättelse skildras hon som målmedveten och driven. Citatet ovan visar att det finns förutfattade meningar men att Line går sin egen väg. Utbildning är, som vi sagt tidigare, något som vi uppfattat som viktigt för många av de unga mammorna. Det finns flera exempel på hur skolgången kan vara grund för olika mål. En av de unga mammorna som lägger ner stor vikt vid sin skolgång är Amanda Sisse. De krav hon har på sig själv är ett resultat av vetskapen att utbildningen kan vara en mycket viktig del för att lyckas skaffa jobb och därmed bli självförsörjande. Natasha Nikita pratar inte mycket om hennes framtid eller hur hon önskar att det blir rent utbildningsmässigt/arbetsmässigt. Hon säger att hennes mål är att visa att hon klarar av att ta hand om sin son samtidigt som hon klarar av att utbilda sig och att hon och sonen i framtiden ska slippa socialtjänsten. Michela pratar heller inte något särskilt kring hur hennes framtidsvisioner ser ut när det gäller utbildning och arbete.

Flera av de unga mödrarna ser utbildningen som en väg till deras självförsörjande framtid. Line är en av mödrarna som verkar ha stora planer för sin framtida karriär.

Jag måste bli klar med den här utbildningen. Det kan bli fler utbildningar. Man måste bevisa att man kan nåt för att folk ska få förtroende för en som politiker. (Line, avsnitt 26, 18:00)

För henne är utbildningen mer än en port in till en självförsörjande framtid. Line önskar en framtid inom politiken och hon anser att man som politiker måste visa att man kan och klarar mycket för att vinna förtroende som politiker. Utbildning är av denna anledning viktig.

Om man inte klarar av att jobba eller att fullfölja en utbildning påverkas alla kapital. Det ekonomiska kapitalet minskar och risken för att man tvingas leva på bidrag ökar. Med detta ökar även stigmatiseringen kring livssituationen. Det kulturella kapitalet utvecklas inte då man inte får en ökad kunskap eller utbildning. Det sociala kapitalet påverkas också mycket då man inte får samma möjligheter att skaffa nya vänner och skapa kontakter när man inte har en sysselsättning i vardagen. När de olika kapitalen inte utvecklas påverkar detta det symboliska kapitalet som leder till fördomar och föreställningar kring den situation man lever i. Detta gör att fördomarna som Yardley (2008) menar finns kring unga mödrar gällande ensamstående, bidragstagande och oansvariga uppfylls.

Gemensamt för de unga mödrarna Line, Hannah, Camilla Sofia och Amanda Sisse är att de alla uttryckt på ett eller annat sätt att det är viktigt att de får en utbildning. Skillnaden är målen med utbildningen. Line uttrycker att hon vill göra skillnad och göra politisk karriär. Camilla Sofia uttrycker att hon vill ha en spännande vardag. Amanda Sisse vill vara självförsörjande och ser utbildning som ett krav för att hon ska nå sitt mål. Varken Sös, Michela eller Natahsa Nikita har gjort något direkt uttalande om sina tankar kring utbildning. Vi har fått uppfattningen att Camilla redan har en utbildning.

4.6 Drömmen om kärnfamiljen

Ett återkommande tema i serien är att de unga mödrarna pratar om familjeförhållandena och hur de ser ut och hur mödrarna önskar att de i framtiden ska bli. Drömmen om kärnfamiljen är något som är närvarande hos flera av mödrarna.

Michela och hennes pojkvän gick redan innan deras barn föddes i parterapi för att försöka rädda deras förhållande. När dottern kom till världen gick förhållandet inte bättre och under säsongen får man följa hur förhållandet tar slut och de väljer till sist att gå skilda vägar. Michela finner det svårt och tråkigt att det slutar som det gör då de inte kommer leva som den

familj hon hade tänkt sig från början. Michela har kämpat för att behålla drömmen om sin kärnfamilj till den grad att det fysiskt börjat ta ut sin rätt.

Jag har tänkt så mycket på att hålla ihop familjen att jag inte har sett tecknen. Nu har jag stressproblem. Jag har oregelbundna blödningar. Jag tappar hår och glömmer att äta, så jag har gått ner i vikt. Och jag glömmer bara en massa saker i allmänhet. Jag minns inte vad jag gjorde igår. Nu måste jag ta mig samman, annars går det illa. (Michela, avsnitt 20, 08:39)

I likhet med Michela har även den unga mamman Sös drömmen om en framtid som en kärnfamilj där hela familjen lever tillsammans.

Om tio år hoppas jag att Jimmy och jag har ett mysigt hus. Med Silke och kanske en lillebror eller lillasyster. (Sös, avsnitt 8, 11.58)

Johansson (2009) menar att definitionen av en familj idag är omdiskuterad och att familjen idag befinner sig i en förändringsprocess. Den mest återkommande och vanligaste bilden av en familj är dock fortfarande kärnfamiljen som består av mamma, pappa och ett eller flera barn. Även Wissö (2012) menar att kärnfamiljen är idealbilden av hur en familj ska se ut. Johansson (2009) menar att det är denna bild som förmedlas som normen genom bland annat filmer. I filmer är det just kärnfamiljen som visas och i de filmer som består av en annorlunda uppsättning än kärnfamiljen vill man belysa vilka problem och utmaningar dessa familjen står inför. Denna bild av en annorlunda familj kan påverka en ung mamma mycket då hon redan i sitt tidiga moderskap ska hantera stigmatiseringen som finns kring hennes situation. Att inte tillhöra normen och leva i en kärnfamilj utan istället leva som ensamstående som enligt Yardley (2008) är en vanlig fördom mot unga mödrar ger en ung moder ytterligare ett stigma att hantera. Detta är en situation som Michela befinner sig i då hon och pojkvännen väljer att avsluta sitt förhållande och flytta isär. Michela kan dock efter uppbrottet finna stöd i flytten och de nya möjligheterna till att umgås mer med vänner, familj och mödragrupp.

Sös drömmer om ett hus och kanske fler barn. Även denna unga modern har stöd från familjen och har bland annat en nära relation till sin äldre syster som även hon blev mamma i ung ålder. Systemen lever idag med sina två barn och deras pappa och bor i hus. Bilden som

kärnfamiljen är väldigt nära Sös som under säsongen uttrycker att hon sett hur hennes syster gjort i sitt moderskap och att hon kan hämta stöd och hjälp därifrån.

Camilla och pappan till hennes yngsta son har i början av säsongen precis gift sig. De har spenderat mycket pengar och tid på att planera och genomföra bröllopet. Två månader efter bröllopet lämnar Camilla maken. Hon uttrycker att bröllopet aldrig skulle ägt rum egentligen och berättar att paret haft problem i förhållander redan innan de gifte sig.

Vi trodde att det var lösningen på våra problem. Om vi gifter oss skulle vi kunna samarbeta med problemen. Men fjorton dagar, en månad efter bröllopet var jag väldigt ledsen. Och jag kände mig väldigt ensam. Trots att jag borde känna samhörighet. Men det gör jag inte.

(Camilla, avsnitt 13, 01.38)

Den unga mamman hoppades på att bröllopet skulle vara lösningen på deras problem och att allt skulle lösa sig när de gifte sig. Camillas hopp om att äktenskapet skulle vara räddningen på paret's problem kan bero på bilden av den lyckliga och stabila kärnfamiljen som dominerar i vårt samhälle. När hon inser att förhållandet inte går att rädda tar det hårt på den unga mamman.

Skillnaden i hur man ser på drömfamiljen kan bland annat bero på vilken situation man befinner sig i innan barnets föds. Amanda Sisse och pappan till hennes barn gjorde slut redan innan hon fick veta att hon var gravid. Pappan vill vara delaktig i sonens liv och träffar sonen tillsammans med Amanda Sisse ibland. Amanda Sisse uttrycker inte att hon saknar en pappa till sonen eller att det är jobbigt att vara ensam i föräldraskapet. Detta kan bero på att hon redan från början varit medveten om att livet som mamma inte kommer vara som bilden av kärnfamiljen ser ut. Hon har redan från start varit medveten om att hon står ensam i uppgiften att ta hand om barnet, även om pappan vill träffa sonen ibland.

Natasha Nikita träffade pappan till sin son i Turkiet där han bor och hon har vetat att hon kommer vara ensamstående och har inga förhoppningar om att de ska vara två om att ta hand om sonen Remi. Faderskapet har tagit tid att fastställa men under säsongen så blir det klargjort i rätten vilket Natasha Nikita känner sig lättad över.

Men de bestämde att det var han tack vare underskriften. Jag blir lugnare nu när faderskapsmålet är över. Jag kan komma vidare med mitt liv. Jag struntar i om Erhan vill

vara en del av Remis liv. Det är bara tomma löften som jag inte behöver. Men det betyder att jag kan få underhållsbidrag. Alltså bidrag från pappan. Och det betyder också att Remi inte behöver känna sig övergiven. Det står att han har en pappa som han kan leta upp om han vill. (Natasha Nikita, avsnitt 19, 16.54)

Natasha Nikita har inga förväntningar eller förhoppningar på att pappan ska bli en del av Remis liv. Faderskapsmålet innebär andra fördelar för den unga mamman istället. Den unga modern kan dock längta efter att sonen ska ha någon där förutom henne.

Jag vill hitta någon för Remis skull. Men inte en pappa. (Natasha Nikita, avsnitt 11, 03.50)

Även Line har redan från början vetat att hon kommer stå ensam som tvåbarnsmamma då pappan till det yngsta barnet sagt att han inte vara en del av hennes och barnets liv. Men Line ser inga problem med att vara ensamstående mamma till två barn.

Barnets (sonens) pappa vill inte vara delaktig. Han har skrivit under. Vi är överens om att jag har vårdnaden. [...] Jag har själv fattat beslutet att vara ensam tvåbarnsmamma. Jag är förberedd och är inte ledsen. Det är häftigt att vara tjugo och snart ha två barn. (Line, avsnitt 1, 06:18)

Förutom stigmat kring att vara ensam påverkas även kapitalen av att vara en kärnfamilj eller att vara ensamstående. Om man är en kärnfamilj med två vuxna i hushållet är man två som delar på ansvaret gällande ekonomiska försörjningen och att ta hand om barnet/barnen (Gardberg Morner 2003). Det kan vara ett stöd i möjligheten att klara av att utbilda sig eller att kunna jobba. Att vara två innebär förutom att leva som normens idealfamilj fördelar i att kunna dela på ansvaret som finns och lättare klara av utmaningar som jobb, skola och andra vardagliga bestyr. Vi kan också se skillnader hur det sociala kapitalet och nätverket påverkas om man är ensamstående eller två vuxna. Är man två vuxna finns det oftast fler i det sociala nätverket att hämta stöd hos, är man ensam har man endast tillgång till det egna nätverket.

Varken Amanda Sisse, Line eller Natasha Nikita har uttryckt att de saknar en pappa till sina barn. Detta kan enligt oss bero på att de tre mödrarna i ett tidigt stadiet varit medvetna om att de kommer att stå ensamma i föräldrarollen. Denna medvetenhet har vi uppfattat som något som påverkar deras syn på kärnfamiljen. Både Camilla och Michela har ansträngt sig för att kunna leva i kärnfamiljen på ett sätt som resulterat i att de börjat må dåligt. Detta uppfattar vi som ett tecken på att drömmen om kärnfamiljen är stark och vi tror att detta kan hänga samman med dels bilden av kärnfamiljen som ideal samt de förutfattade meningarna som finns kring att unga mödrar är ensamstående. Sös har fortfarande drömmen om sin kärnfamilj kvar. Hon drömmer om en framtid med hus tillsammans med pojkvännen och dottern. Hon ser även fler barn i framtiden.

5. Sammanfattning av analysresultatet

Vi har sett tydliga mönster i hur kapitalen påverkar de unga mödrarna i deras vardag och hur de lyckas med att hantera svåra situationer och de stigar de utsätts för. Den mamma vi uppfattar ha högst kulturellt kapital är Line. Line strävar också efter en politisk karriär och ser utbildning som en viktig del av hennes väg dit. Vi har även uppfattat att fem av mödrarna, Camilla, Camilla Sofia, Amanda Sisse, Sös och Michela, har ganska gott kulturellt kapital och bra socialt stöd att hämta från sitt nätverk. Detta visar sig enligt vår analys i att mödrarna strävar efter att vara en bra mamma och en bra förebild för sitt barn. De vill skaffa sig en utbildning eller ett jobb för att visa sina barn att de kan klara sig själv. För de två mödrar vars kulturella kapital vi uppfattar som begränsat verkar målet vara att slippa socialtjänsten och att klara av en utbildning.

Gällande det sociala kapitalet kan man se att emotionellt stöd är viktigt men att det funktionella stödet ((McMahon et al. 2011; Mistry et al. 2007) också är oerhört viktigt då mödrarna kan finna en trygghet i att det finns. Vi kan se detta i bland annat Hannahs situation då hon i svåra situationer inte kan förlita sig på sin mammas funktionella stöd, men ändå hennes emotionella. Vikten av att ha stöd, emotionellt och funktionellt, är något som vi sett är mycket viktigt alla de unga mödrarna vi följt i serien. Michela uttrycker att hon mår bättre när hon flyttat närmre vänner och familj då hon kan träffa dem oftare. Camilla uttrycker att det är

härligt att umgås mer med vännerna och Line uttrycker att det är skönt att hennes pappa kan passa barnen ibland så hon kan träffa sina partikamrater.

Det ekonomiska kapitalet är för de unga mödrarna begränsat. Två av de unga mödrarna får under säsongens gång socialbidrag och många av de andra unga mödrarna får studiebidrag då de går i skolan. Vi har även uppfattat att en av mödrarna får ekonomisk hjälp från sin familj. Camilla uttrycker att hennes föräldrar bjuder henne och hennes familj på middag när deras ekonomi är ansträngd. Vi har sett att det finns ett stort stigma kring kontakten med socialtjänsten oavsett om det handlar om socialbidrag eller om barnen.

Tidigare forskning (ex. Yardley 2008) har visat att unga mödrar är väl medvetna om stigmatiseringen kring deras livssituation. Detta kan man också se i vår studie. Många av mödrarna i serien gör aktiva val för att motbevisa fördomarna mot dem och för att visa att de inte är den stereotypa unga modern. De vill visa att de trots att de fått barn i tidig ålder inte behöver leva upp till fördomarna. Många av de unga mödrarna strävar efter och kämpar för att inte vara beroende av ekonomisk hjälp från socialtjänsten. Ett beroende av denna typ ses som något mycket negativt som ska undvikas. De unga mödrarna vars livsberättelser vi har analyserat visar även en vilja att utbilda sig och bli självförsörjande för att kunna vara bra förebilder för sina barn och för att deras barn inte ska skämmas över dem.

6. Diskussion

I vår analys kan vi se att kapitalen och stigmatisering är något som påverkar de unga mödrar i serien. Även om produktionen av serien är speglad för att tittarna ska vilja se programmet och producenterna därmed medvetet valt ut unga mödrar i olika situationer anser vi att man ändå kan se nyttan av kapitalen och de olika kapitalens betydelse. Genom att använda stigma- och kapitalteori hoppas vi att vi har kunnat tydliggöra de mönster som finns i de skildrade livsberättelser som vi använt som material. Vi anser att vi i vårt arbete även åskådliggjort komplexiteten som präglar ett ungt moderskap. Stigma är en stor del av unga mödrars vardag, just på grund av att de är unga mödrar. De unga mödrarna kommer inte alltid att vara unga, kommer de då fortfarande vara utsatta för stigma? En annan intressant fråga som väckts hos oss och som även den hade varit intressant att forska kring är frågan kring om och på vilket sätt barn till unga föräldrar stigmatiseras.

Vi har i vår metoddiskussion och i kapitlet kring tidigare forskning nämnt de nackdelar och riskfallor som finns med att använda dokumentärserie. Utöver dessa har vi även upplevt att saker som hur någons bostad eller förälder ser ut bidragit till hur vi uppfattat de unga mödrarnas kapital. Även sättet som mödrarna pratar och betar sig har påverkat våra tolkningar. Detta är saker som påverkat våra uppfattningar men det är även saker som vi inte kunnat beskriva.

Valet att använda en dokumentärserie som källa har inneburit att vi hela tiden måste ha reflekterat kring faktumet att de unga mödrarnas berättelser skildras på ett särskilt sätt. Eftersom serien är redigerad påverkar det vad vi ser och därmed hur vi uppfattar både de unga mödrarnas berättelser samt deras tillgångar eller begränsningar gällande olika resurser

Då vi inte kunde hitta så särskilt mycket tidigare forskning som fokuserade på unga mödrars egna upplevelser tycker vi att det hade varit intressant om det hade forskats mer kring detta i framtiden.

6. Referenser

- Bourdieu, P. (1986) *The Forms of Capital. I: Handbook of theory and Research for the Sociology of Education.* Richardson, J.G. (red.) Westport, Connecticut: Greenwood Press
- Bourdieu, P. (1999) *Praktiskt förnuft - Bidrag till en handlingsteori.* Göteborg: Daidalos AB
- Bryman, A. (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder.* 2 uppl. Malmö: Liber AB
- Christoffersen, M.N & Lausten, M (2009) "Early and Late Motherhood: Economic, Family Background and Social Conditions." *Finnish Yearbook Of Population Research.* 44, 79-95
- Gardberg Morner, C. (2003) *Självständigt beroende: ensamstående mammors försörjningsstrategier.* Diss. Göteborg : Göteborgs Universitet
- Goffman, E. (2011). *Stigma: den avvikandes roll och identitet.* 3. uppl. Stockholm: Norstedt
- Hawkins, R.L. (2010) "Fickle Families and the Kindness of Strangers: Social Capital in the Lives of Low-Income Single Mothers" *Journal of Human Behavior in the Social Environment.* 20, 38–55
- Herrman, J.W. & Waterhouse, J.K. (2010) "What do adolescents think about teen parenting?" *Western Journal of Nursing Research.* 33, 4, 577–592
- Hillier, Jean & Rooksby, Emma (red.) (2005). *Habitus: a sense of place.* 2. ed. Aldershot: Ashgate
- Johansson, A. (2005) *Narrativ teori och metod.* Malmö: Studentlitteratur
- Johansson, T. (2009). *Familjeliv.* 1. uppl. Malmö: Liber
- Macvarish, J. (2010) "The effect of 'risk-thinking' on the contemporary construction on teenage motherhood." *Health, Risk & Society.* 12, 4, 313-332
- Marselis, R. (2008) "Descendants of Slaves: The Articulation of Mixed Racial Ancestry In a Danish Documentary Series." *European Journal of Cultural Studies.* 11, 4, 447-469
- May, T. (2001). *Samhällsvetenskaplig forskning.* Lund: Studentlitteratur

- McIlvenny, P. (2011) "Video interventions in "everyday life": semiotic and spatial practices of embedded video as a therapeutic tool in reality TV parenting programmes." *Social Semiotics*. 21, 2, 259-288
- McMahon, S.D., Felix, E.D. & Nagarajan, T. (2011) "Social Support and Neighborhood Stressors Among African American Youth: Networks and Relations to Self-worth" *Journal of Child and Family Studies*. 20, 255-262
- Mistry, R., Stevens, G.D., Sareen, H., De Vogli, R. & Halfon, N. (2007) "Parenting-Related Stressors and Self-Reported Mental Health of Mothers With Young Children." *American Journal Of Public Health*. 97, 7, 1261- 1268
- Morris, T. & McNerny, C. (2010) "Media Representations of Pregnancy and Childbirth: An Analysis of Reality Television Programs in the United States." *Birth*. 37, 2, 134-140
- Mortensen, L.H., Diderichsen, F., Smith, D.G. & Nybro Andersen, A.M. (2009) "Time Is On Whose Side? Time Trends In The Association Between Maternal Social Disadvantage And Offspring Fetal Growth. A Study of 1 409 339 Births In Denmark, 1987-2004." *J Epidemiol Community Health*. 63, 281-285
- Mulcahy, C.M., Parry, D.C. & Glover, T.D. (2010) "Play-group politics: a critical social capital exploration of exclusion and conformity in mothers groups" *Leisure Studies*. 29, 1, 3–27
- Repstad, P. (2005) Sociologiska perspektiv i vård, omsorg och socialt arbete. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Rolfe, A. (2008) "You've got to grow up when you've got a kid: Marginalized young women's accounts of motherhood". *Journal Of Community & Applied Social Psychology*. 18, 299-314
- Romagnoli, A. & Wall, G. (2012) "'I know I'm a good mom": Young, lowincome mothers' experiences with risk perception, intensive parenting ideology and parenting education programmes", *Health, Risk & Society*. 14, 3, 273-289
- Tryggvason, N., Sorbring, E. & Samuelson G. (2012) Unga föräldrar - identitet, möjligheter och utmaningar. Malmö: Liber AB

Vetenskapsrådet (1999) "Etikregler för humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning".
(elektronisk) <<http://www.stingerfonden.org/documents/hsetikregler.pdf>> (2012-10-16)

Wahn, E.H. & Nissen, E. (2008) " Sociodemographic background, lifestyle and psychosocial conditions of Swedish teenage mothers and their perception of health and social support during pregnancy and childbirth". *Scandinavian Journal Of Public Health*. 36, 415-423

Wissö, T. (2012) *Småbarnsföräldrars vardagsliv - Omsorg, moral och socialt kapital*. Diss. Göteborg: Göteborgs Universitet, 2012

Yardley, E. (2008) "Teenage mothers' experience of stigma." *Journal Of Youth Studies*. 11, 6, 671-684